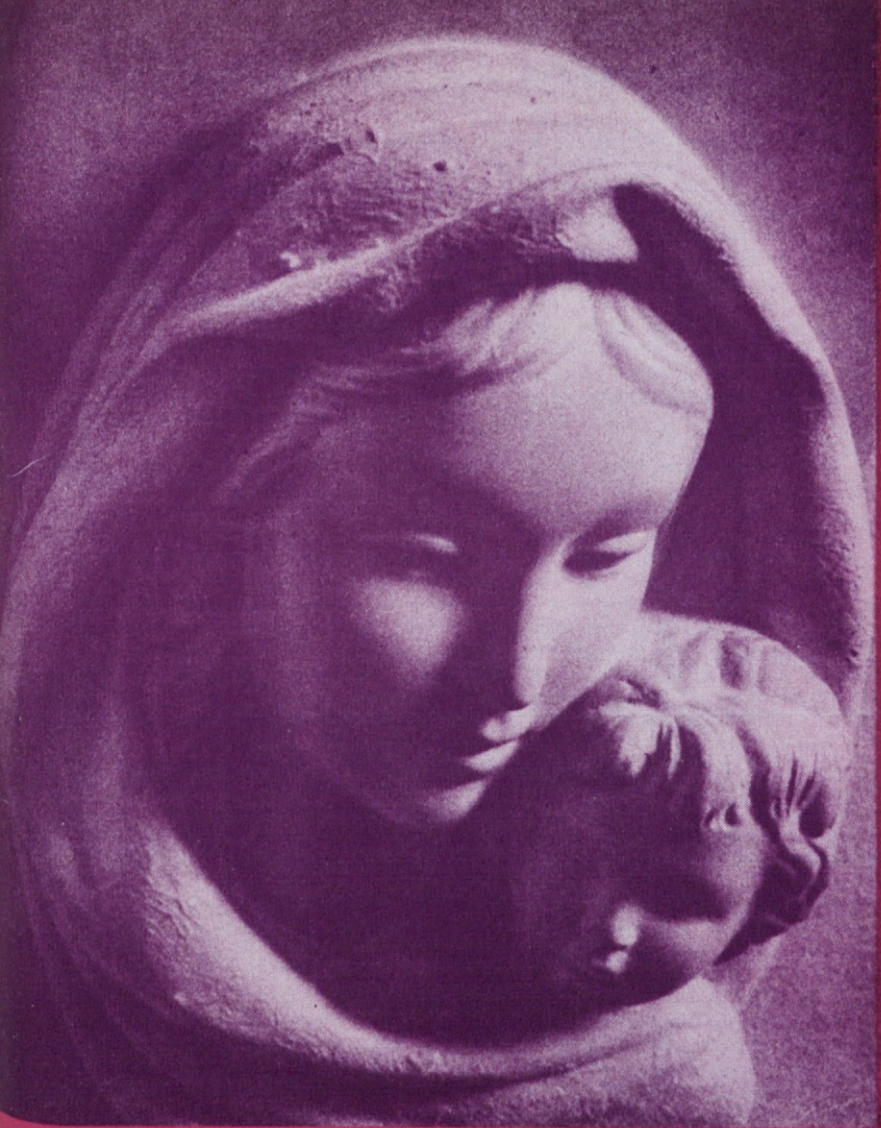

MAJ

1989

**DUHOVNO
ŽIVLJENJE**

"DR. TINE DEBELJAK — EL BORGES ESLOVENO"

Profundamente conmovido por la desaparición física de quien fue sin duda uno de los grandes vates que ha brindado la literatura eslovena al mundo asumo, como Presidente del Círculo de Traductores de Martín Fierro, la responsabilidad asignada por los colegas de despedir a Tine en el viaje en que nos precede.

Sirvan estas breves palabras de emocionado homenaje a este magnífico exponente de la sensibilidad humana, cuyo rostro apacible y siempre cordial, no podía disimular la enorme ternura que le acompañó siempre, documentada con riqueza en la inmensidad de su obra literaria.

Pero también la ocasión es propicia para reconocer la parte, que de un modo u otro, nos corresponde a quienes conocíamos de la existencia de sus virtudes, y sin embargo no hemos hecho lo posible y aún lo imposible, para que se le rindiera en vida los actos de admiración y respeto que su tarea mereció.

El "Borges esloveno", como se le ha dado en llamar, lo que incluso resulta mezquino en relación a su auténtica e incomparable dimensión, tendió un puente magnífico de conocimiento y comprensión entre nuestras comunidades, mediante su ajustada fidelidad en la traducción de "Martín Fierro", portando el mensaje de amor a la libertad y a la justicia que surge del drama de un pueblo que pugna por lograr sus derechos, del mismo modo que los eslovenos "aspiran a satisfacer su anhelo de reunir la totalidad de su territorio etnográfico en un solo estado nacional en el que decidan su propio destino, tal como lo hacían sus antepasados, que en el himno final de las ceremonias alababan a Dios por haberle dado a su país un príncipe y señor según su propia voluntad". Y nada más justo para una Eslovenia, que al cantar de su primer poeta, continúa siendo "el anillo de Europa".

La labor de Tine, a 400 años del primer libro esloveno, también en el exilio, ha dado continuidad a la acción ineludible de su pueblo, en el sostenimiento de su identidad, como fundamento insoslayable de su individualidad nacional, la que en la Argentina cultivó con denuedo desde la primera inmigración, allá por el año 1878, y las sucesivas de 1922 al 29 y del 48 al 50.

La vida de Tine contiene experiencias memorables, desde sus lauros académicos hasta sus emulables actitudes patrióticas. La comunidad eslovena las conoce con mayor propiedad; pero la verdad es que se le debe el lugar que se ha ganado. Sin embargo, no nos debemos entristecer, porque la belleza de su enorme obra se encargará de hacer justicia y reparar esta circunstancial olvido de la fragilidad de algunas mentes. Mientras, la figura preclara del dr. Tine Debeljak comenzará, o para mejor decirlo, ha comenzado ya a cumplir la misión modeladora de los grandes humanistas, que dejan tras de sí pensamientos y sentimientos en que abreviarán las nuevas generaciones, descubriendo asombradas la profundidad de sus enseñanzas.

Al Maestro y al amigo, al esposo y al padre, al filósofo que expandió sus conocimientos con sublime humildad, Gloria a su memoria y Honor a su noble ejemplo!

Tine, que descanses en Paz. Has cumplido tu gran misión con capacidad y valor.

Dr. Alberto Gómez Farías,
prof. univ.; presidente del Círculo de Traductores de Martín Fierro

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

LETO 56

MAJ 1989

Romanji in spokorniki

Slovenci smo romali prav od vseh začetkov svojega spreobrnjenja. Naši dedje so hodili v Kelmorajn k sv. Trem kraljem, k sv. Jakobu apostolu v Kompostelo ali kot dodaja Prešeren v Padovo, kjer sv. Anton Jezuščka varuje. Pri tem niti ne skušamo naštetih naših domačih božjih poti, ker bi jih gotovo preveč izpustili. Ta romanja so bila vedno spremljana z žrtvami in zatajevanjem (postom, dolgotrajno hojo, višarskimi poleni), ker je naš človek znal tesno povezati pokoro in prošnjo. Bog in zlasti Marija bosta uslišala le čista srca.

Danes bi mnogokrat bili v zadregi, ko bi hoteli potegniti ločnico med božjo potjo in izletom. Ta pojem ni samo naš, slovenski, je znamenje opulentne družbe, ki je ne morijo več kuga, lakota in vojska; svojo notranjo stisko pa rešuje na psihološkem, sociološkem, futurološkem in ne vem še kakšnem divanu. Ne zna pa pripraviti srca, očiščenega vse navlake, za sprejem miru, ki ga edino Mati more dati.

Vsa romanja skrivajo v sebi nevarnost, hudičovo zanko, ki jo Knez teme mojstrsko nastavlja. Spominjam se ženice, ki je brez solza, gotovo jih je že izjokala, vsa skrušena ob sinovi krsti neprestano ponavljala: „Toliko zaobljubljenih romanj sem opraviła in nisem bila uslišana.“ Nisem bil uslišan. Kako bridka ugotovitev za nas, navadne vernike. Čeprav vemo, da se Bog vedno ljubeče skloni do nas, vendar nam včasih zaprosene milosti ne podeli. Nikoli pa ne odhajamo pra-

znih rok. Zaradi naše človeške slabosti pa nam lahko ostane nekaj občutek osamelosti in pozabe, češ, še od Boga smo zapuščeni.

Za velike mistike je dejstvo, da niso bili uslišani, pomenilo vir notranje sreče. Sv. Terezija Vélika je zapisala: več solza sem potočila ob uslišanih prošnjah kot takrat, ko sem prosila zaman. Mi nismo mistiki in se do Terezijinih višav gotovo ne bomo povzpeli, želel bi pa dodati nekaj misli o naši skupnosti in naših molitvah.

Starejši se gotovo še spominjamo, koliko smo med vojno premolili. V ljubljanski stolnici so se gnetle pred oltarjem brezjanske Marije, Kraljice Slovencev, takratne Begunke, molivke in molivci vse ure dneva. Vsi vemo, kako je škof Gregorij premikal vsako noč svoj klečalnik bližje tabernaklja in prisil in rotil, da bi bila Slovenija rešena komunističnega nasilja. Nismo bili uslišani. Ali bi bilo zelo napak, ko bi se Mariji prav na letošnjem romanju v Lujanu za to milost zahvalili, zahvalili za milost neuslišanih prošenj? Koliko spoznavalcev, koliko pričevalcev, koliko mučencev je rodilo to odklonjeno uslišanje! Marija pozna naše tegobe, Marija tudi ve, kaj nam je v dobro, kaj potrebujemo. Romajmo k Njej s srci, ki so odprta za poslušanje, s srci, ki so zbrana v tihoti. Naj govori Ona.

Marjan Schiffrer

TISTI ZAMRZLO SAMOTNI VEČER

Dolgo sem menil, da le otrok
se privije k materi
(včasih k očetu);

kadar postane zakonski mož,
se nasloni k ženi
(še bolj ona k njemu) —

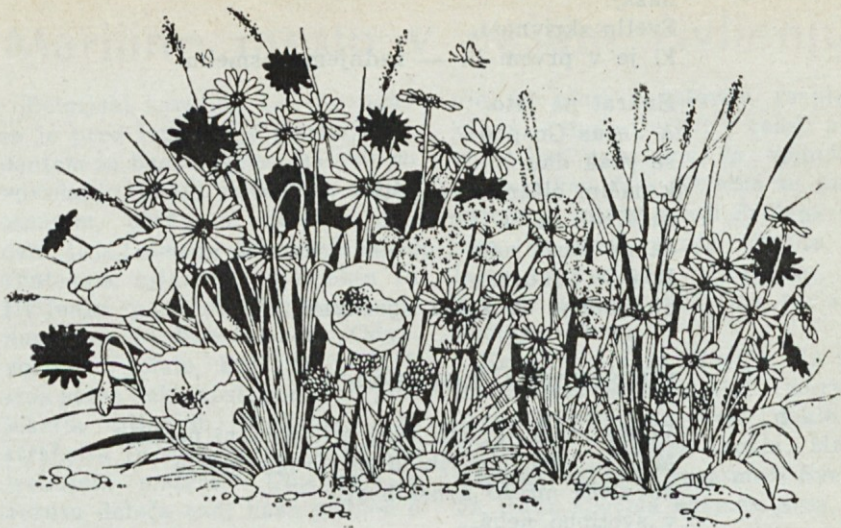
menil sem: vsi ti občutijo,
v čem človeka Božje Srce
osrečuje.

Oni zamrzlo teman večer,
ko igral je veter
na žalostne strune

pesem iz not zapuščenosti,
stegnil srce sem
k intimnosti

in Njegovo Srce
me je skrilo
v globino.

Vladimir Kos

LE ENKRAT NA LETO

Enkrat na leto so češnje
neveste pri nas:
zemlja zavriska na belo in rožnato
vižo.
V sveži se vodi zrcali
s poganjki nov riž.
Luč se razlije po sivo-prstenem obrazu.

Enkrat na leto se vrnejo z onstran morjá
štorklje in lastovke.
Štorklje na sever letijo.
Lastovke z vriščem odkrivajo gnezda
kraj lin.
Vrabčki, nikoli zavistni,
zdravice čebljajo.

Enkrat na leto se starcu in starki
v očeh
v iskro pomlad spremeni
in gorí trepetaje
z upom v skrivnost, ki mladost bo prinesla

nazaj.
Svetlo skrivnost,
ki je v prvem in — zadnjem nasmehu.

Enkrat na leto.
A Jezus Gospod
se vsak dan
k našim oltarjem napóti
za Kruh in za Vino,
da ne umre nam ljubezni nesmrtni spomin!
Bog je Ljubezen —
ah, komaj ob križu spoznana.

PROSINČEVA KOLEDNICA

Velika stvar je: biti vsaj priložnostni pesnik!
Mar ni podoben ribiču na bregu morjá,
ko vleče mrežo zimskih rib
v svetlobo nebá,
vesel življenja v hišici
z ozadjem ljubezni.

Pomembna stvar je: s pesmijo dogodke objeti!
Sicer se čeznje razprostre spreminjanj morjé,
ki ne trpi
le s peskom okrašene zemljé —
sam Bog-Beseda jo je ljubil
s sliko k besedi.

SVET V VELIKI NOČI

Velika noč objema svet,
cel svet!
Njegove noči so majhne,
nakit
iz bisernih zvezd.

Velika noč ožarja svet,
naš svet!
Njegovi so dnevi kratki,
le svit
na robu nebes.

Velika noč ustvarja svet,
nov svet,
ki s staro se Smrtjo
tiho vrti
v poslednji njen ples.

Vladimir Kos

Marijino mesto v našem življenju

Belgijski kardinal Leo Suenens se je pred leti, ko je govoril študentom in bogoslovcem, ustavil ob vprašanju, zakaj je Marija danes mnogim, predvsem mladim ljudem tuja, nekako odmaknjena iz konteksta njihovega mišljenja in življenja, pa tudi nekaterim duhovnikom in bogoslovcem. Odgovoril je: „Zato, ker jim je Kristus samo neka abstrakcija in projekcija njihovih predstav. Abstrakcija in projekcija pa ne potrebujeta matere.“ Umevanje o Jezusu določa tudi našo podobo o Mariji.

Še do nedavnega je bila naveda tudi med katoličani govoriti le o „Jezusu iz Nazareta“, ne pa o Jezusu Kristusu. Heinrich Schlier, spreobrnjenec in bibličist, je opozoril, da se je zaradi takega izražanja za mnoge spremenila tudi vsebina. Kdor reče samo „Jezus iz Nazareta“, je postavil njegovo božanstvo, vstajenje in mesijanstvo v ozadje. Za tega je tudi Marija samo „dekle iz Nazareta“ in ne tisto, kar o njej verujeta katoliška Cerkev in pravoslavno krščanstvo: božja Mati, Bogorodica.

Ves Kristus, Bog in človek, se razodene in se da spoznati le tistemu, ki je voljan poslušati in razumeti Sveto pismo znotraj Cerkve in s Cerkvijo, saj je nastalo v naročju Cerkve. Kdor razlaga Sveto pismo ločeno od Cerkve, se pač omeji na svoje zasebno mne-

nje, ki nima zagotovila resnice, kakor je dano Cerkvi v celoti pod vodstvom apostolov in njihovih naslednikov. Ves Kristus se nam razodene šele v celoti Svetega pisma, ob upoštevanju izročila in izjav cerkvenega učiteljstva, ki mu je zaupana pravilna razlaga Svetega pisma.

Enako velja za Marijo. Ne samo „Jezus iz Nazareta“, marveč Jezus Kristus; ne samo „dekle iz Nazareta“, marveč božja Mati, Brezmadežna, ki je v moči Svetega Duha spočela božjega Sina, učlovečeno Besedo.

Zato velja:

1. Marija sodi k polnosti naše vere. Brez nje naša vera ni celotna, ni prava, je okrnjena. Brez nje nismo v popolnosti kristjani.

Tega se zavedajo vzhodni in zahodni kristjani.

2. Z rojstvom iz Marije je stopil božji Sin v človeško zgodovino. Kristusa v njegovi zgodovinski razsežnosti ne moremo drugače izraziti kakor „Sin Device Marije“. Že to nas vodi v izrazito kristološko in ekleziološko gledanje na Marijo. Marije ni mogoče iztrgati iz Kristusovega misterija in ne Kristusa iz Marijinega. Jezus iz Nazareta ni Kristus, ni Bog, če ni Marija, „dekle iz Nazareta“, hkrati Bogorodica. Kristus brez Marije ni pravi Kristus.

3. Marija ni iznad Cerkve ali zunaj Cerkve. S svojim Sinom je v središču Cerkve in njeno materinstvo se nanaša tudi na Cerkev, na nas, ki smo Cerkev. Ne samo brez Kristusa, tudi brez Marije ne moremo reči, da smo prava Cerkev, da smo božji otroci.

Ko Cerkev slavi Marijo, njene skrivnosti in obhaja njene praznike, praznuje samo sebe, obhaja in slavi svojo prihodnost, ki jo v upanju pričakuje.

4. Marija je žena, ki je bila gotovo postopoma vpeljana v vso skrivnost svojega Sina, pa tudi v lastno skrivnost. O tem nam pove oznanjenje in vsi poznejši dogodki v njenem življenju. Tudi zanjo je bil potreben napor vere. Marija je rasla v veri, kajti Bog se ne razodene samo enkrat, marveč se razodeva človeku skozi vse njegovo življenje. Zato je Marija zgled rasti v veri.

Kakor je Abraham zgled vere v stari zavezi, ko se je odpovedal svoji domovini in se odpravil na pot v neznano deželo, ki je bila zanj obljubljena dežela, tako je v novi zavezi zgled vere Marija, ko gre iz svoje domovine, iz sveta stare zaveze, v novi, nepoznani, nevidljivi, toda obljubljeni svet nove zavze. To pot je opravila prava, zato je prvakinja vere.

5. Starček Simeon je rekel o Kristusu: „Ta je postavljen v padec in vstajenje mnogih v Izraelu in v znamenje, kateremu bodo nasprotovali.“ In Mariji: „Tvojo dušo pa bo presunil meč“ (Lk 2, 34-35).

Danes bi mogli reči obratno: Marija je postavljena v padec, v znamenje, kateremu se nasprotuje, in Kristusovo dušo bo prebodel meč. Zdi se, da se je situacija spremenila. Mnogi bi radi imeli Kristusa brez Marije, božje Matere. Takega Kristusa pa ni. Tako izolirani Kristus postane slej ko prej oporna palica, sredstvo manipulacije ideologom in ideologijam, ki njega samega spreminjajo v neživljenjskega ideologa, revolucionarja, ali zgolj humanista. Tak Kristus je vse drugo, le Odrešenik našega in prihodnjega časa ni.

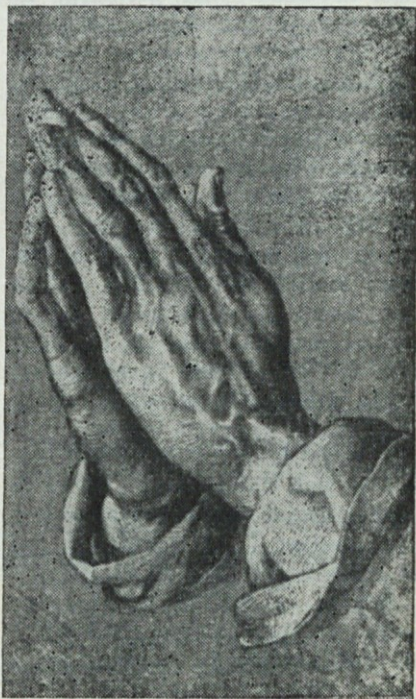
Kakor Abraham smo tudi mi na poti na novo tisočletje; to je za nas „obljubljena dežela“, v katero že vstopamo, „nova zaveza“, ki jo sklepamo. To pot bomo zmogli le z Marijo, z vero v njene skrivnosti, s pravo pobožnostjo do nje. **France Kramberger, škof**

Potrebnost molitve

Tudi letos se slovenski škofje obračamo na vas s skupnim pastirskim pismom. V duhu postnega časa, ki nas vabi, „naj bi se z večjo vnemo posvečali molitvi in delom ljubezni do bližnjega“ (1. postni hvalospev), bi vam radi spregovorili o molitvi v našem krščanskem življenju. Danes bomo razmišljali o potrebnosti molitve, v 2. delu (v prih. št. DŽ, op. ured.) pa o nekaterih rednih oblikah molitve, ki jih kristjani ne bi smeli opuščati.

Starejši se še spominjate tistih časov, ko so ljudje sami in skupaj v družinah vsak dan redno molili. Na birmah je kar nerodno, če vprašamo otroke, ali doma še redno molijo. Po drugi svetovni vojni so se razmere pri nas močno spremenile. Malo je še takih, ki se preživljajo s kmečkim delom, večina dela v tovarnah in uradih. Odrasli odhajajo na delo, otroci in mladi v šole. Zlepa nismo več vsi skupaj in tako tudi ni veliko možnosti za skupno molitev v družinah, kjer je večkrat tudi televizija huda ovira. Gotovo je treba upoštevati velikanške spremembe v naši družbi in tudi v Cerkvi ter najrazličnejše dejavnike, ki vplivajo na naše življenje in naše odločitve. Oprti na božje razodetje in na cerkveno učiteljstvo moramo vendarle re-

či, da je kristjanovo življenje odločilno povezano z molitvijo. Papež Janez XXIII. je zapisal: „Človek je največji, kadar kleči, najlepši, kadar moli, najmočnejši, kadar ima sklenjene roke.“ Človek, ki ne moli, se ne more imenovati kristjan. Krščansko življenje brez molitve nujno hira in propada. Po navadi je povod za kri-

zo vere opuščanje redne molitve. Prav gotovo ne bi toliko kristjanov odpadlo od vere, če bi redno in več molili.

Bogat vir duhovnega življenja so nedeljska maša, zakramenti, dobra dela, nesebično in odgovorno služenje, zvestoba v poklicu. Toda brez molitve je nevarnost, da vse to opeša in vedno bolj izumira.

Vsakdo izmed nas in vsi skupaj bi mogli reči: Če vztrajamo in napredujemo v krščanskem poklicu, je to samo zaradi tega, ker molimo. Evangeliji potrjujejo potrebo in blagoslov molitve.

Kako važno mesto zavzema molitev v Jezusovem življenju. Že tako je vse, kar Jezus dela, govori in trpi, prepojeno z mislijo na Boga, na Očeta, vse je naravnano nanj. Poleg tega pa je v evangelijih še posebej tolikokrat rečeno: „On pa se je umaknil v samotne kraje in tam molil“ (Lk 5, 16). „Ko so se množice razšle, je šel na goro, da bi na samem molil“ (Mt 14, 23). „Tiste dni je šel na goro molit in vso noč je prečul v molitvi k Bogu“ (Lk 6, 12). „Nekoč je na nekem kraju molil. Ko je nehal, ga je eden izmed njegovih učencev prosil: Gospod, nauči nas moliti, kakor je tudi Janez naučil svoje učence.“ Dejal jim je: „Kadar molite, recite: Oče! Posvečuje naj se tvoje ime“ (Lk 11, 1. 2).

Bratje in sestre, ta Jezusov zgled molivca imamo pred očmi, ko vas vabimo in spodbujamo k redni vsakdanji molitvi.

Morda se komu zdi, ko poslušša Jezusove besede o molitvi, da bi bilo boljše, če bi se Jezus v tistih treh letih javnega delovanja bolj posvečal apostolom, jih uvažal v božje skrivnosti, jih pripravljaj na večjo samostojnost in na odgovornosti, ki jih bodo prevzele po njegovem vnebohodu. Zakaj je po pomnožitvi kruha odslovil množice in pustil učence, sam pa se je umaknil v samoto? (prim. Mt 14, 13-23). Ali ni s čudežem ustvaril ugodno ozračje, da ohrani stik z ljudmi in jim še lažje poda svoj nauk? Še bolj nerazumljivo se nam zdi njegovo ravnanje v tem kratkem sporočilu: „Govorica o njem se je čedalje bolj širila in velike množice so se shajale, da bi ga poslušale in bi jih ozdravil njihovih slabosti. On pa se je umikal v samotne kraje in tam molil“ (Lk 5, 15. 16). Umikati se v samotne kraje, ko te iščejo ljudje, lačni luči in zdravja, ali ni to zanemarjanje svojega poklica in nezvestoba poslanstvu, ki ga je prejel od Očeta? Ni tako. Ravno s tem je dal vsem zgled, da v pogovoru z Bogom prosimo za to, da bi spoznali njegovo voljo zase in prejeli moč, da jo izpolnimo.

In zdaj to obrnimo nase: Koliko stvari bi drugače naredili, koliko sporov in tožb bi odpadlo, koliko zablod, nesreč in tragedij bi bilo prihranjenih, koliko več ljudi bi bilo povezanih z Bogom, koliko več veselja do življenja in tudi več vedrih otrok bi bilo v naših družinah, če bi v njih vsak

dan odmevala molitev. Kakor so se učenci ob Jezusovem zgledu veliko naučili, ko so ga tolikokrat videli in našli, kako moli, tako naj tudi nas, bratje in sestre, pritegne Jezusov zgled molivca. Znan francoski zdravnik in nobelovec Alexis Carrel je zapisal: „Da prav moliš, je odvisno od tega, kako živiš. Da prav živiš, je odvisno od tega, kako moliš.“

Molitev spada k bistvu našega krščanskega življenja. Molitev mora biti taka, da oblikuje naše življenje. Kar sta za majhnega otroka oče in mati, ki sta mu dala življenje, se z njim pogovarjata

in zanj skrbita, to je Bog za nas odrasle kristjane. Poznamo kristjane, ki pravijo, da molijo le občasno ali ob različnih preizkušnjah: v hudi bolezni, ob nesrečah, ob razočaranjih, pred preizkušnjami vseh vrst. Po preizkušnji pa teče življenje naprej po starem. Nekateri molijo le takrat, kadar molitev doživljajo kot nekaj lepega in osrečujočega. Vendar je molitev le včasih globoko čustveno doživetje in izraz notranje potrebe, posebna sreča in izpolnitev človeka. Velikokrat pa je za koga molitev preprosta vsakdanja dolžnost in izraz zvestobe Bogu. Molitev utegne kdaj postati celo težka. Delo nam jemlje čas, utrujeni in izčrpani smo, poleg tega pridejo še notranje težave, in tedaj mislimo, da jo smemo po pravici opustiti. Če jemljemo odgovorno svoj krščanski poklic in se zavedamo, da brez molitve res ne moremo živeti, potem molitev ne sme biti odvisna od našega razpoloženja. Če nas ne napaja vsakdanja povezava z Bogom v molitvi, bi morali nase obrniti besede apostola Pavla, ki pove o sebi, kaj bi bil brez ljubezni: brneč bron, zveneče cimbele, nič (prim. 1 Kor 13, 1-3).

Kakšne lastnosti naj ima dobra molitev? Predvsem tele:

1. **Zaupna** iz žive vere v božje usmiljenje in božjo dobroto. Nobena molitev ni zaman, čeprav je za način in čas, kako nas bo Bog uslišal, merodajna edino njegova volja. Zaupna molitev pomeni za-

to vedno popolno vdanost v božjo voljo.

2. Vztrajna iz prave ponižnosti in v zavesti, da je vse le božji dar. Tudi naša dobra dela, na kakter se včasih sklicujemo, so najprej milesti in nezaslužen božji dar.

3. Občestvena, ker nikdar ne molimo sami, ampak vedno skupaj z drugimi v Cerkvi in v veliki družini božjih otrok, čeprav druga drugega ne vemo, in vedno molimo tudi za druge.

4. Osebna, resničen pogovor z Bogom v prizadevanju, da bi se čimbolj živo zavedali, kaj besede, ki jih izgovarjamo, pomenijo in ali jih jemljemo resno.

5. Zbrana, kar pomeni molitev v duhu in resnici (prim. Jn 4, 24). Da notranja zbranost, za katero je velika pomoč tudi drža telesa, ni vedno lahka, vemo iz osebne izkušnje. Odločilno je iskreno prizadevanje. Zbrano in dobro molj, kdor to resno hoče.

Prihodnost in rast božjega kraljestva sta odvisni od molitve vseh nas, se pravi od molitve škofov, duhovnikov, redovnikov in redovnic in od drugih vernikov. Bolj kot druge zunanje in notranje okoliščine ter vplivi, bolj kot razni družbeni, politični in psihološki dejavniki, pritiski in krize, je za prihodnost verskega življenja tudi v Cerkvi na Slovenskem pomembna molitev. Največja nevarnost za versko življenje je pojevanje, opuščanje in

MOLITVENI NAMEN ZA MAJ

Splošni in misijonski: Da bi mladina — po Marijinem vzoru — velikodušno odgovarjala božjemu klicu.

Slovenski: Da bi naše ljudske pobožnosti (šmarnice, romanja, shodi...) ne bile le prijetna srečanja, ampak da bi vodila v poglobljeno življenje po veri.

izumiranje molitve. Če ni povezave z Bogom v molitvi, usihajo viri nadnaravnega življenja. Ob molitvi je zraslo že veliko plemenitih in svetih ljudi tudi v našem narodu. Bog ve, komu vse dolgujemo hvalečnost za številne dobrote, za poklice in stanovitnost v veri!

Apostol Pavel, ki je po Jezusovem zgledu svojim vernikom naročal, naj neprenehoma molijo, v molitvi ztrajajo, se pred Bogom spominjajo vseh ljudi, ob koncu svojega 2. pisma Tesaloničanom prosi „Bratje, molite za nas, da bi se Gospodova beseda širila in povelečevala“ (2 Tes 3, 1). Podobno vas prosimo tudi mi, vaši škofje, da molite za nas, da v molitvi vztrajate in po njej raste v modrosti pri Bogu in pri ljudeh (prim. Lk 2, 52). Hkrati pa vam zagotavljamo tudi svojo molitev za vas vse.

Da bi res spoznali potrebnost molitve, kličemo na vas božji blagoslov.

Vaši škofje

50 dni po veliki noči so binkošti, praznik Svetega Duha. Delovanje Svetega Duha se je očitno pokazalo na prvi binkoštni praznik, ki so bili zbrani napolnjeni s Svetim Duhom in so govorili in razumeli različne jezike. Binkoštni dogodek, ki se je odigral 50 dni po veliki noči, ni nekaj končnega, temveč se nenehno obnavlja in razvija. Sveti Duh je navzoč v Cerkvi in v posameznih vernikih in jih razsvetljuje, posvečuje in vžiga v njih ogenj svoje ljubezni. Letos bo binkoštna nedelja 14. maja.

VRTNICA ŠKRLATNIH BARV

Moja roža mora biti
vrtnica škrlatnih barv,
s trnom, v živo svilo skritim,
v vonj, globin neznanih čar.

Roža moja me spominja
lic pod krono trnovo:
živi dih iz njih izginja
z neizprosno točnostjo.

V roži moji ni bolezni,
saj je Jezus z groba vstal!
V njej je zgodba ur ljubezni —
trn bo zmeraj v njej ostal.

Vladimir Kos

Vztrajnost in prilagodljivost

Ko smo spomladi 1945 odhajali iz Slovenije, smo stopali v negotovost o naši človeški usodi. Nekateri so se nadejali bližnje vrnitve, drugi so se kmalu sprijaznili z manj osrečujočo stvarnostjo. Vsi pa smo ohranili prepričanje, da kolo zgodovine nikoli ne teče trajno po istem tiru. Zato do danes vztrajamo v zavesti, da smo več kot navadni izseljenci, in hočemo ostajati živ dejavnik v procesu narodnega razvoja. Te vloge nismo nikoli razumevali tako, da bi hoteli z aktivističnimi posegi vznemirjati slovensko osredje, in se tudi nismo načrtno posvečali povezovanju z zunanjimi državnimi ali zasebnimi pobudami za boj proti vladajočemu sistemu. Hoteli pa smo ostati žive priče slovenske tragedije, z namenom, da prispevamo k odkrivanju zgodovinske resnice, dajemo domovini zgled plemenitih odnosov do slovenstva in že s samim obstojem budimo vest tistim, ki so neposredno odgovorni za usodo domovine. Zgradili smo zato razvejan in dovolj trden organizacijski sistem, razvili sorazmerno visoko izobraževalno in kulturnoustvarjalno dejavnost s predvsem uspešno dušnopastirsko prizadevnostjo, vmes pa vpletli gospodarske, tehnične, družabne in druge elemente, da bi ustvarili kar najbolj celotno podobno narodne družbe v malem.

V tem smo preživeli več etap. Bili smo bolj ali manj živahne de-

lavnosti, bolj ali manj organizacijsko in tehničnoprogramsko strnjeni, različno smo se opredeljevali glede na konkretne stike s Slovenijo, različno čutili potrebo po povezovanju s slovenskim obrobjem in z drugimi deli naše diaspore. Menjajoče se biološke danosti, idejni vplivi, značajske poteze vodilnih osebnosti, javne razmere v deželi, dogajanja v Sloveniji in drugi elementi vplivajo, da kdaj doživljamo vzpon in se drugič bližamo kriznemu stanju. Nekateri zunanji opazovalci naše skupine menijo, da bo ta zanimiv predmet družboslovnega raziskovanja, ~~morda~~ pa bodo kdaj študijsko presojali tudi njeno zgodovinsko pomembnost. A sami se samovšečno ne poveljučujemo, kot se tudi nočemo predajati malodušju. Zavedamo se morebitnega pomena naše aktivnosti in svoje človeške omejitve.

Kot družbena skupnost s pomenom političnega zdomstva se nam je treba spraševati, kakšni smo, kam gre naša pot in kaj nas od nje lahko odvrača. To smo posebej storili na katoliškem shodu leta 1987. V izjavah o narodno-družbenih in drugih vprašanjih smo izoblikovali nekaj sklepov in je prav, da nanje ob priložnostih opomnimo.

Tako smo, ne brez razloga, ponovno sklenili, da bomo vztrajno spremljali življenjski razvoj Slovenije. Vedno manj je med nami

„Zbogom, hišica draga, domača...“ (Jože Beranek)

tistih, ki so zrasli v Sloveniji, vedno več je takih, ki se v njej niso niti rodili. Vsi smo življenjsko navezani na tukajšnjo deželo, ki

nam je krušna ali prava domovina, zato bi lahko na Slovenijo gledali kot na nekaj daljnega, kar nas osebno ne zadeva. Seveda gre

pri tem za odnos srca. Na Slovenijo smo ali nismo čustveno navezani in imamo ali ne spontan občutek soodgovornosti za njeno usodo. Čustvom ni mogoče ukazovati. Vsakomur pa je mogoče sprejemati sklep, da bo vsaj z razumskim zanimanjem spremljal današnji razvoj razmer v Sloveniji in poskušal presojati pomen posameznih dogajanj v razveseljivem prenovitvenem procesu. Vedno manj je razlogov za malodušnost, stik s slovensko stvarnostjo nas lahko v mnogih pogledih dviga, tudi moralno in razpoložensko.

Ob prvem sklepu smo tudi izrekli, da obsojamo in odklanjamo vsiljeni politični ustroj, ker temelji na načelnem zavračanju nadčutne duhovnosti in duši svobodno pobudnost. Ta ustroj je danes v očitnem upadanju veljavnosti med ljudstvom in je tudi v notranjem razkroju. Njegovi miselni temelji so se izvotlili in njegova politična sila je sredi revizije svojih programov. Dejansko se širi področje svobode in nastopajo novi družbeni pojavi, ki zahtevajo pravico do različne, a soodločujoče vloge v političnih dogajanjih. Partija je sicer še vedno monopolna politična sila in še veljajo vsa ustavna in zakonska določila, ki oblikujejo totalitarni sistem. A ta je pod hudim ognjem močnega domačega oporečništva, ki vedno širše zajema javno mnenje in priteguje našim obtožbam in obsodbam, katerih ne smemo ublažiti.

Vedno bolj se nam ponuja mi-

sel o splošni narodni spravi. Vprašanje je obširno in zapleteno. Obsega točke o osebnem odpuščanju, o kesanju in pokori, o popravi krivic in varnosti pred prihodnjimi krivicami. Kdo so sploh tisti v sporu, ki se morejo ali se jim je treba spraviti? Ali gre bolj za splošno osebno pomirjenje in ustvarjanje znosnega ozračja, ali tudi za dvomljivo spravo med emigracijo in režimskimi plastmi? Kakšen pomen ima pri govorjenju o spravi iskrena pripravljenost na ugotavljanje in priznavanje zgodovinske resnice? Kdo je sploh upravičen za odpuščanje in vračanje časti? Ali ni kdaj tako, da se krivično stanje ob odgovornosti za splošno ali zasebno blaginjo sploh ne sme spregledati?

Potrdili smo svojo odločnost, da nikomur ne bomo želeli zla kot zlo, ampak da bomo vsem hoteli samo dobro. Ali ni največje neposredno dobro, ki ga lahko želimo vsakemu nasprotniku, prav to, da bi rasel v spoznanju resnice, tudi o zavrženosti svojega ravnanja, in po tem spoznanju usmerjal voljo?! Tudi duha osebne pravljivosti nismo nikoli zavrgli, niti ne s tistimi, ki so nam neposredno prizadeli kaj hudega. Za splošno spravo v slovenski družbi pa mislimo, da bo mogoča samo tedaj, če bo dejansko veljala popolna enakopravnost vseh miselnih plasti in splošna duhovna in politična svoboda. Zaupamo, da tako stanje prihaja, in je prav, da se nanj razpoložensko in miselno pripravljamo. Do pravega

stanja bomo verjetno prišli postopno, z razvojem, čeprav bo treba pred njim morda kakih javnih formalnih aktov, ki se sicer po zasebni pobudi že opravljajo.

Naše staro teženje je, da bi postal slovenski duhovni prostor spet skupen. To pomeni, naj bi bil odprt za vsa krajevna področja slovenskega sveta in naj bi bil skupno gojišče temeljnih naravnih vrednot. Takemu pojmovanju nasprotuje načrtovanje administrativnih mej, na katerih se preprečuje prosto prehajanje idej in stvaritev, npr. v obliki tiskovin, v obe smeri. Dokler traja tako stanje in se ne odpravijo tudi zadevna pravna določila, se za mejstvo in zdomstvo po pravici čutita diskriminirana in ne moreta vabljenja v skupni prostor imeti za iskreno. Potem naj bi bil ta duhovni prostor skupen, ne pa enoten, kot je predlog v začetku kdaj ponujal. Sprejemljiva skupnost ima lahko samo pisano sestavo, tako da vsem delom dopušča, da po svoje iščejo resnico in skladno ponujajo in ocenjujejo vrednote za splošno blaginjo. Kdor si predstavlja enotnost samo v njegovih idejah o naravi človeka in ureditvi sveta in za dosego take enotnosti oblastveno vsiljuje svoj edini nauk in nujno politično smer, nam ne more biti partner pri oblikovanju slovenske duhovne skupnosti.

Ko se upiramo ves čas uveljavljanju totalitarnega sistema, ne bi bilo prav, če bi se toliko zapirali vase, da bi hoteli sami sebi

zadostovati ali da bi ne imeli volje za vplivanje na slovensko osredje. Zato se odpiramo vzajemnim kulturnim stikom, ker bi brez dotoka duhovnih sokov sami prej ali slej shirali. Pri tem pa smo odločeni, da ob priložnostih za vzajemne kulturne stike skrbno varujemo svojo idejno in politično individualnost in neodvisnost. Kolikor zmoremo kulturnega ustvarjalnega in obveščevalnega dela, pa si hočemo prizadevati, da bodo njegovi sadovi dosegli vsa področja slovenskega prostora. Prišel je čas, ko se moremo za zdrav narodni razvoj oglašati tudi neposredno v slovenskem obrobju in samem osredju. Naš glas je že vse drugače sprejet in je prav, da ga dajemo slišati tudi po tamkajšnjih občilih, da bo tako imel še večjo odmevnost. Ko smo bili toliko časa zatajevani in pozabljeni, nas danes odkrivajo, nam dajejo priznanje, kulturniški krogi in opozicijske politične skupine nam celo izrecno ponujajo prostor v skupnem ravnanju slovenske usode. Brez triumfalistične prevzetosti lahko z zadovoljenjem sprejemamo od današnjih sopotnikov na skupni cesti ponudbe za sprejem v njihovo družbo, medtem ko bi bilo sprejemanje moralne rehabilitacije nečastna uklonitev, pa naj bi jo ponujal kdor koli. O vseh taktičnih okoliščinah našega ravnanja med revolucijo smo se pripravljeni pogovarjati; še bolj plodno bi bilo, če bi se to obravnavalo na študijski ali znanstve-

ni ravní. Ne more pa biti debate o tem, ali smo prav ravnali, ko smo se na začetku uprli komunistični revoluciji. To vprašanje se tudi vedno manj postavlja.

Tudi misel o tem, kar danes poljudno imenujemo slovenska narodna suverenost, je med nami oddavnaj živela in se vedno bolj razživlja. Tudi v tem se uglašamo z večinskim razpoloženjem v Sloveniji. Zavedamo se, da kot posebna zdomska skupina nismo pristojni, da bi brez vsaj tihega mandata postavljali konkretne politične programe in še manj bi to področje po sebi pripadalo katoliškemu shodu. Ker pa raste med nami prepričanje, da bi slovenska politična neodvisnost in tudi pravna samostojnost dali Sloveniji novega duhovnega vzleta in ji zagotovili vse večji splošen napredek, se ogrevamo za njeno državno osamosvojitve, čeprav se zavedamo, da je še treba predvsem njeno praktično uresničenje miselno utemeljevati. Prav tako bi radi pobujali preučevanje temeljnih oblik njene notranje ureditve, vse kot prispevek zdomstva k oblikovanju nove prihodnosti.

Kot v osebнем življenju so tudi za življenje skupin, ki se zavedajo svoje posebne usode in namembnosti, zarisane nekatere stalnice, katerim se ni mogoče odreči, ne da bi bili prizadeti skupni smoter, ugled in čast ali celo sama narava družbenega pojava. Naše stalnice so zasidra-

nost v nadnaravno vero, zavest o osebнем dostojanstvu vseh ljudi in o veljavi naravnih postav, ki naj urejajo pravo razmerje med njimi, teženje po svobodi za vse, ki ostajajo v okvirih graditve in ohranjanja splošne blaginje, trajno usvajanje slovenske narodnosti in pobujanje vrednot, ki so že v splošnem pojmu narodnosti in ki jih slovenstvo posebej posreduje, zavzetost za pravice in napredek slovenskega ljudstva, ki naj ga zagotavljata dobra notranja družbena ureditev in tak položaj med drugimi narodi, da mu bo zagotovljen miren obstoj ob polnem priznavanju individualnosti in harmoničnem sodelovanju za skupen napredek človeštva. Naštevane naših stalnic bi bilo mogoče izpopolniti ali jih predstaviti v drugačni obliki, o njihovi vsebini pa imamo dovolj trdno skupno zavest.

Ob njih pa nam življenje pri naša spremenljive postavke, ki ne sodijo v naš načelni sistem in jih smemo ali tudi moramo menjavati. Včasih dobivajo moč običaja ali tradicije in imajo tedaj v splošnem razpoloženju preveč absolutno veljavo. Prevelika vraslost v običajne vzorce lahko pelje v zaverovanost v preživele življenjske oblike in zastira pogled v stvarnost. Modrost nalaga trdnost v bistvenem in načelnem, obenem pa odprtost za nove stvarnosti, ki prinašajo zahteve po novih oblikah in prijemih.

Božidar Fink

Pomen dušnega pastirstva za izseljence

Ko je pisal Ivan Cankar zadnjo črtico za knjigo „Podobe iz sanj“, se je zavedal, da so mu dnevi zemeljskega življenja škrti in da mu bo blede smrt kmalu iztrgala pero iz rok. Treba bo iti na pot, ki jo prehodi človek samo enkrat. Treba bo v večnost. Rad bi imel spremljevalca na tej poti, ki bi mu bil pomočnik in zagovornik hkrati. Prva misel se mu ustavi

ob materi. Toda njegovo življenje se je raztezalo na toliko strani, da ga mati ne dohaja več. Mati bi mogla voditi otroka. On pa je s svojim mišljenjem in delom prerastel materino obzorje. Druga misel se dotakne domovine. Vse življenje ji je služil. Njej je posvetil svoje pisanje. Ona naj mu bo spremljevalka na zadnji poti. Toda tudi pri tej misli se mu za-

Pokojni dr. Tine Debeljak bere berilo pri mačni daritvi v cerkvi Marije Pomagaj v slovenskem središču v Buenos Airesu.

takne. Domovina je v času, njegova pot pa gre v večnost. Tretja misel se dotakne Boga. Bog je vodnik, spremljevalec in pomočnik. Zdaj se zaskrbljena duša umiri.

Vsak izseljenec odhaja na pot. Nekateri smo se odtrgali od svoje domovine, vsaj nekaj rodov se nihče popolnoma ne vlije v more nove dežele. Kdo bo zseljenca spremljal na tej poti in v tem življenju?

MATI. Mnogo nas je odšlo na pot brez matere, drugim je mati le delno mogla biti v oporo, ker je bila sama polna skrbi. Tukaj rojenega rodu matere, drugod zrasle, ne morejo spremljati več.

DOMOVINA. Ta nas je po svojih gospodarjih zatajila, napada nas do sedanjega dne z vso srditostjo, ker ne maramo iti za njenimi mislimi. Njene pomoči nismo imeli ne ob odhodu od doma ne ob prihodu v novi svet. Njeni zastopniki se za nas pozitivno niso zanimali. Nova domovina nas ni mogla poznati in ne takoj oceniti, dala nam je zunanje zavetje, za katero smo ji še danes hvaležni, vendar naših duš ni mogla napolniti s tistim, česar smo čakali in potrebovali.

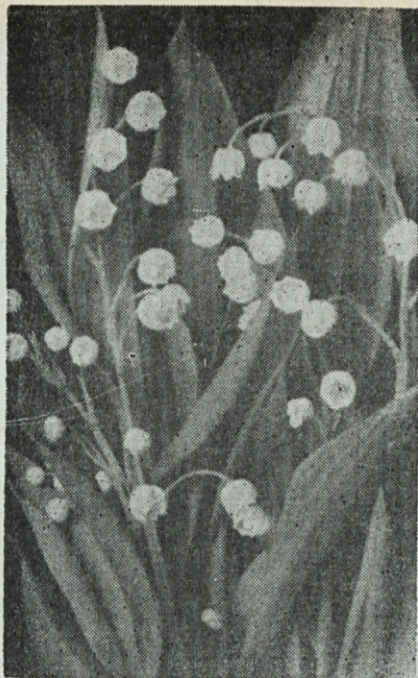
BOG. On je bil po Cerkvi, ki nas je v begunstvu prvi razumel in sprejel ter do danes spremljal. Iz te pozornosti in skrbi Cerkve se je rodilo v zgodovini specializirano dušno pastirstvo za izseljence. Uradno je to uredil nam beguncem — iz komunističnega

nasilja rešenim — papež Pij XII., ki je 1. avgusta 1952 izdal apostolsko konstitucijo „Exul Familia“; Pavel VI. pa 15. avgusta 1969 „Pastoralis migratorum cura“.

Prav v „Exul Familia“ (Begunska družina) je hotela Cerkev postaviti Jezusa za zgled — prvorojenca med begunci, da bi šel v težavah in trpljenju begunstva pred begunci in izseljenci.

Namen Cerkve je, da s svojo skrbjo po dušnih pastirjih v izseljencih ohrani pošteno življenje in neomadeževano vero, ki so jim jo izročili predniki. Beguncem-izseljencem v novih nevarnostih, ki zanje nastanejo v novih deželah in na katere niso pripravljene, pripraviti nova sredstva in odgovarjajočo pomoč, zlasti proti zankam hudobnih ljudi, ki so jim pod krinko gmotne podpore skušali bolj škodovati na duši kot pa jim gmotno pomagati.

Na misel mi prihaja beseda sv. Avguščina, ki opominja duhovnike, naj v hudih časih ne puščajo črede brez pastirja, opisujoč jim, kolikšna bo korist, če bodo ostali pri vernikih, in kakšna bo škoda, če jih bodo zapustili: „Kolikšna poguba zadene, če ni duhovnika, tiste, ki odhajajo s tega sveta neprerojeni ali nepripravljeni! Kolikšna je žalost njihovih vernih svojcev, ki jih ne bodo imeli s seboj v pokoju večnega življenja! Kako bodo končno stokali vsi in kako bodo preklinjali nekateri, ker ne bo opravljanja svetih skrivnosti, ne teh, ki naj bi jih oprav-

stva, čeprav večinoma na izreden način.

Važen je **pouk otrok in odraslih**; morda se včasih danes preveč misli le na pouk otrok, a je važnejši za odrasle. Dušni pastir ga opravi v cerkvi, zato je važno, da izseljenci k službi božji pridejo. Usodne važnosti je za Slovence danes. Ideološka in verska zmeda se razliva med nas, starejše in mlajše; nemogoče je, da bi starši posredovali potrebno jasnost otrokom, če bi je sami ne imeli. Tudi je jasno, da si sami te vednosti zaradi zaposlenosti ne morete pridobiti. Ob resnici bomo obstali ali ob zmoti propadli. Dopolnilni del učenja opravi tisk: časopis, knjige. Noben strošek ni prevelik, tudi danes ne, če hočemo spoznati resnico.

Naša varnost pred komunizmom je najprej v pozitivnem poznanju verskega nauka, potem bomo razločili in se varovali zmote. Kot eno važnih nalog dušnega pastirstva čutim pouk odraslih izven službe božje, čutim tudi odgovornost za mlade in stare. Tu imajo pomen verske organizacije in verski sestanki za vse stanove; ne sme biti škoda časa: kaj nam pomaga, če se zgubimo drugič, ko smo se prvič rešili. Zmote o družini: o vzgoji otrok, o razmerju moža in žene, o splavu, o nedotaknjenosti fantov in deklet, o predzakonskih odnosih, o obisku javnih hiš se širijo tudi že med nami. Kako bomo ostali, če ne bo otrok, kako naj bo zakon svetične, če pridejo v zakon z blatnimi

ljali. Če pa duhovniki ostanejo, prihajajo z močjo, ki jim jo daje Bog vsem na pomoč: nekatere krščujejo, druge spravljajo z Bogom; nihče ni prikrajšan na udeležbi pri Gospodovem telesu; vsi prejemajo tolažbo, vzpodbudo, opomine, naj prosijo Boga, ki mora odvrniti vse, česar se boje“ (Sv. Avguštin, pismo 228).

Delo dušnega pastirja izseljencev in verniki

DELO — je bistveno in prvenstveno: verskomoralno oblikovanje izseljencev. Rabi vsa redna sredstva vsakega dušnega pastir-

čevlji! Ohraniti je treba ponos, da smo se odločili za Kristusa proti brezboštvi, ki je pri nas nastopil zlasti v komunizmu. Ohraniti ponos za Cerkev, duhovnika, krščanske starše, tudi kadar te ob obisku domovine vprašajo po vsem tem. Nevreden odgovor bi bil: ne poznam duhovnika, pridige ne poslušam, ne berem časopisov; to bi bilo znamenje majhnega človeka. Nevarnost se bo morda ponovila v tej državi; kot je videti, se vse po načrtu steka tja, kakor se je končalo pri nas.

Dušni pastir je **posvečevalec** duš zlasti po maši in zakramentih, posebej v spovedi. Škof Rožman je za svoje misijone v Severni Ameriki rekel: pripravljam na smrt ljudi, ki so v Ameriki 30, 40 let; isto bi rekel za Argentino, kako rešuje dušni pastir po bolnišnicah in domovih umirajoče, ki so tukaj skoraj 50 let.

Dušni pastir je duhovnik, ni režiser, dirigent, gospodarski strokovnjak, politik, niti ni mladinski voditelj ali predavatelj, da si pri vsem tem pomaga posebej s spodbudami ali nadomesti, če drug tega ne opravi. To je delo predvsem laičnih izobražencev, ki imajo usodno vlogo v naši skupnosti. Kakor jo bodo izpolnili, jim bo narod in zgodovina pripravila odlikovanja ali tožbo. Delo izobražencev na svetnem področju je odlična opora dušnemu pastirju pri njegovem verskem delovanju, prav tako ustvarjanje in ohranjanje gospodarskih pogojev v prostorih in drugih materialnih sred-

stev, kar naj bi bila skrb vseh rojakov po njihovih sposobnostih in možnostih. Vsa naša skupnost je v tem v mnogočem zgledna. Ko govorimo o potrebi skupnosti, ne bomo ostali le pri navdušenih besedah ob prireditvah, kar hitro izgine, temveč v onem podrobnem delu, ki nas spremlja vsak teden: da boš naročil list, verski in drugi, da boš bral list, da boš žrtvoval za dom, za šolske prostore, za cerkvene potrebe. To je sicer drugotnega, a tudi odločilnega pomena.

Zastopniki naših domov so odgovorni za zgledno moralo na naših prireditvah; kar ne pomeni, da stari in mladi ne smete biti veseli, pač pa pomeni, da bodo vsi poznali, skrbeli in z vso vztrajnostjo hranili obliko in uro vseh prireditev, posebej zabav. Trdo je to poslanstvo, a za čast si štejem, da ohranimo naše prireditve na višini; to bo nam ohranilo ugled pred tistimi, ki nas opazujejo, in — kar je glavno — ohranilo bo moralno zdravje naše skupnosti.

OPORO — dušnemu pastirju bodo nudili **škofje dežele in njihovi župniki**, o tem ponovno iskreno govorim njim ter jim pokažem odgovornost, ki jo imajo tudi za vas, ki ste njihovi verniki. Dosti časa in razlogov je treba porabiti, da se v skrivnost podpore uživijo in realno reagirajo.

Slovenski verniki ste dušnim pastirjem bližji po sreči in pamesti, zato smemo upravičeno čaka-

V nedeljo 28. maja bomo imeli žegnanje v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

ti in smo tudi deležni vaše opore. Ohranite in pomnožite jo vnaprej:

- da razumete delo in dobro voljo vaših dušnih pastirjev;
- da jim pri delu pomagata na način, kakor je vam možen in primeren;
- da pojasnite pravo stališče in pomen ter namen dušnega pastirja ob ugovorih, ki bi nastali;
- da se ne boste branili in u-

strašili tudi gospodarsko pomagati dušnim pastirjem, ker je delavec vreden svojega plačila;

- da molite zlasti za uspeh njihovega dela, ker brez Boga duhovnik nič ne more doseči;
- da delate z molitvijo, žrtvami in vzgojo po vaših družinah za duhovniške poklice, da boste tako tudi v bodočnosti imeli svoje slovenske dušne pastirje.

Iz življenjskih spominov in preskušeni

Urednik Duhovnega življenja me je naprosil, da bi napisal kaj spominov iz medvojnih, begunskih in zdomskih časov in tako razgrnil nekaj življenjskih izkušenj.

Zelo težko se spravljam k takemu pisanju, ker „o sebi“ nič rad ne govorim! Pa — ker sem v svojem življenju doživel kopico dogodkov, ki naj bi jih zlasti naša mladina spoznavala, pa naj bo!

O okupaciji in rdeči revoluciji v naši domovini med drugo svetovno vojno je bilo že mnogo napisanega.

V ilustracijo takratnega življenja torej samo nekaj osebnih dogodkov in doživetij!

Kako se je OF vrivala in organizirala v naših šolah? Ko sem poučeval na ljubljanski bežigrasjski gimnaziji, je med šolskim odmorom naš dijak, ki je z materjo stanoval v Baragovem semenišču, sošolcem na hodniku med odmorom kazal revolver, s katerim bo ubil svojega profesorja, ki je bil delaven in ugleden pri „ta plavih“. Kasneje je tudi odšel na teren.

Za neki določen dan je OF odločila, da učenci po šolah ne bodo profesorjev ob vstopu v razred pozdravili z dvignjeno roko (kar je bilo po odloku okupatorja zapovedano). Jaz sem ob vstopu v razred vedno zamahnil z roko in dejal: „Sédite!“ Zakonu je bilo zadoščeno...

Za tisti dan pa je za nameravano demonstrativno manifestacijo izvedela italijanska oblast. Pred poukom je od Visokega komisarja Graziolija ravnateljstvo dobilo ukaz, da se vsaka množična manifestacija proti oblasti brez predhodne šolske razprave kaznuje z izgonom iz šol.

Tik pred zvoncem za začetek ure je skočil k meni razrednik razreda, kamor sem šel po urnik. Opozoril me je, da ima v razredu „špijone“, ki so pri „Hitlerjugend“ (Hitlerjeva mladina) in pri „balila“ (fašistična mladinska organizacija). Torej — previdnosti!

Ko sem stopil v razred, sem kot običajno zamahnil z roko in dejal: „Sédite!“ Pa — nič! Nihče ni sédel, vsi so stali kot pribiti in nobeden ni dvignil roke. Tako je ofarska propaganda znala s pretkano prefriganostjo zavajati in prepričevati svoje žrtve. Sredi katedra sem ponovno zamahnil z roko in dejal: „Sédite!“ In zopet nič!... Klical sem na pomoč Sv. Duha. Vprašal sem jih, če je pred poukom šla okrožnica skozi razred. Pritrdili so in so jo torej poznali. Razložil sem jim, da imam po omenjenem odloku nalog, da takoj sporočim ravnateljstvu okoliščine v razredu in so jim torej posledice znane. Morda lahko tudi koga doleti, da pridejo ponj s kamionom na dom in pojde — morda s celo družino — v koncentracijsko taborišče. To-

„Kje so tiste stezice, ki so včasih bile...“ (Jože Beranek)

rej naj dobro premislijo! Tedaj je nekaj učencev dvignilo roke in razred je na ponoven poziv sédel.

Pred koncem ure sem končal z razlago in povedal dijakom, da se čudim njihovemu vedenju, ko vendar vedó, da smo pod okupacijsko oblastjo in da pa moje mnenje — vsi dobro poznajo. Zvo-nec je pozvonil in sem odšel.

V konferenčni sobi pa me je kolega — pustimo „dobro znano“ ime! — povprašal, kako je bilo v razredu. In sem mu vse razložil s pripombo, da sem mnenja, da sem marsikaterega dijaka rešil. Pa je vrgel svojo knjigo po mizi proti meni rekoč odrezano: „Pa nisi prav ravnal, kolega! Kaj-

ti — žrtve so potrebne!“ Spoznal sem tedaj mišljenje dobrega prijatelja, „kam pes tacco moli“. To je bilo namreč tiste čase splošno ofarsko geslo.

V takih okoliščinah smo torej živeli. Tudi na cesti ni bilo čudno, če se je okoli ogla na kolesu pripeljal partizan, ti poslal dva strela in jo odkuril. Po daljšem odmoru so prišli karabinjerji s psi in seveda — niso našli nobenega sledu...

Pri sebi sem nosil stalno brezjansko podobico in se dnevno na kolesu vozil k Mali Tereziki na Selo. To mi je bilo v tolažbo in v božjo vdanost. Doma sem imel ženo in štiri majhne otročiče, nedorasle sinove.

In v tistih časih so v takem vzdušju padali Pestotnik, dr. Natlačen, dr. Ehrlich in toliko drugih žrtev OF...

Ljubljanska škofija je organizirala v tistih kritičnih časih „Škofijsko dobrodelno pisarno za begunce“, predsednik ji je bil msgr. Škerbec. Bil sem tedaj imenovan za tajnika dijaškega odseka za begunske dijake, ki so se pred partizani zatekli v Ljubljano. Treba jim je bilo oskrbovati stanovanje, prehrano, obleko. obutev ipd. Zasliševal sem vsakega osebnó in o njegovih potrebah referiral na sejah.

Bilo je 3. majnika 1945. Moja pisalna miza je stala tik ob vratih Škerbčeve pisarne. Po neki dolgotrajni avdienci z visokim, postavnim nepoznanim človekom je po njegovem odhodu msgr.

Škerbec prišel med nas uradnike z zadovoljnim obrazom in nam razlagal: „No, vse je v redu! Človek, ki je pravkar odšel, je bil kurir generala Damjanovića s Primorja. Prinesel je vest, da se bodo zavezniki izkrcali v našem Primorju!“ Zavladalo je seveda med nami veselo zadovoljstvo in navdušenje!

Toda — naslednji dan — na prvi petek, 4. majnika — sem pa našel v pisarni samo potrto, same dolge obraze in sklonjene glave... Ustrašil sem se, da je spet kdo mrtev. A dogodki so pokazali drugo lice! Bliskovito se je raznesla vest: general Damjanović je poslal depešo — biti pripravljen tudi na morebitni redni umik proti severu... Vest je vplivala porazno! —

Vse se je povpraševalo: Kdaj? Kam? In naši vrli domobranci? Pa jugoslovanska vojska? In rešitev položaja z izkrcanjem zaveznikov!?

In prišla je usodna zadnja od petih prvih sobot. Ob začetku te pobožnosti je škof Rožman v svojem povabilu k opravljanju pobožnosti poudaril, da nas bo Mati božja odločilno varovala.

In tako se je zgodilo tisto... Danes razumemo jasno, kako nas je Marija obvarovala najhujše nesreče — z begunstvom!

Vse je drgetalo v mrzlični negotovosti. Požuril sem se do očeta. Visoka vojaška osebnost mu je nujno svetovala — v begunstvo, in to čimprej. Že se je pripravljaj z materjo na odhod. Vse

podrobnosti teh okoliščin so poglavje zase in bi nas predaleč privedle. Doma sva z ženo v naglici začela metati skupaj najnujnejše stvari — za štiri male sinove. Prišel je stric župnik. Nemci so ga pregnali v Srbijo in zdaj je živel kot begunec v Ljubljani. Rotila sva ga, da gre z nami. Pa je solzan dejal, da ne more zapustiti svojih župljanov na Trsteniku. Pokleknili smo in nas je blagoslovil...

Sosedovi gospe sem izročil ključ svojega stanovanja. Njena svakinja pa je sarkastično dejala moji ženi: „Kajne, gospa! Saj veste: partizani bodo prišli! Ja!“

Odšli smo pa proti Gorenjski šele v nedeljo, ker prejšnji dan nisva z ženo mogla vsega pripraviti v tisti zbežanosti. Saj so nekateri v pravcati živčnosti odnesli s sabo po dva desna ali leva čevlja ipd.

Težko bi bilo spet popisovati vso odisejado tega begunskega potovanja in spomine na te dogodivščine.

Ker je Nemčija sklenila premirje z zavezniki, smo naslednji dan z Ježice odšli mirno mimo straže „čez mejo“ na „nemško stran“ Save, na našo Gorenjsko pod Šmarno goro.

Iz Št. Vida pri Ljubljani pa je vendar dogodek, vreden omembe. Srečali smo se pred cerkvijo z znanim organistom, ki je bil zelo delaven pri Pevski zvezi in torej dober znanec. Pa nas je prosil, naj pojdemo dalje, ker ga sosedje vidijo, da govori z begunci...

Gostoljubno in prijazno zavetišče za počitek smo pa prejeli pri Zaletelovih, na rojstnem domu župnika Vinka Zaletela.

Potem je šlo dalje. Poti so bile polne begunskih vrst, glavna cesta pa polna nemških vojaških transportov. Vsak trenutek so se kolone ustavljale, ker se je na križiščih vse zgnetlo. Skozi smledniške gozdove nam je voznik, ki nas je zapeljal do Smlednika, kazal ob cesti grobove žrtev, ki so jih pobili partizani.

V Smledniku smo bili deležni gostoljubja domačega organista. Rano zjutraj je vabil zvon k pobožnosti. Župnika so signalili Nemci. V cerkvi je molil rožni venec organist in bral odstavek iz šmar-nic.

Hiteli smo proti Suhi in bili nadvse gostoljubno sprejeti pri Basajevih (rojstni kraj dr. Basaja). Postregli so nam z jedjo in za prenočevanje postlali „v hiši“ na tleh s slamo.

Ko smo nadaljevali pot proti Tržiču, je vozila prtljago, ženske in otroke mlado dekle. Vse se je na Pristavi pred Tržičem naenkrat ustavilo. Civilne kolone so bile potisnjene ob kraj ceste, mimo pa so drveli kamioni nemške vojske, tanki, domobranske edini-ce, ruski vlasovci, nazaj pa zopet prazni nemški kamioni.

Po prav čudežnem naključju smo dobili mesto na nemškem kamionu, ki je bil pripravljen, da takoj odrine proti Ljubelju. Šofer je bil toliko človeški, da so se mu smilili mali. Toda sredi

serpentin in hudih klancev smo morali z vozila, ker je motor zaradi hudih vzpetin odpovedal. Tako smo ostali z malimi in vsi prtljago sredi klancev ob cestnem jarku. Vendar nas je skozi vse težave in preskušnje Mati božja varno vodila.

V jarku nekoliko niže sva z očetom opazila prevrtnjen voz „zapravljivček“, a brez vsakega dela za konjsko vprego. Vendar sva ga z vsemi silami obrnila in postavila na kolesa.

Na planoti nekoliko niže sem vide! pravcato čredo konj, ki so se sami pasli — brez gospodarja. Spustil sem se nizdol in opazoval živali. Zgrabil sem enega za vrv in mi je pokorno sledil. Vpregla sva ga z očetom z žico od kamiona, ki je med obilno ropotijo ležala v jarku. In tako je šlo počasi in mukoma dalje.

Pred ljubeljskim predorom je bila vsa planjava natrpana z begunskimi vozili in begunci. Pred vhomom v predor pa je stal nemški oficir in ni pustil beguncev skozi, ker je skozi drvelo nebroj vozil nemške vojske na obe strani. Tako smo trpeli dva dni in dve noči. Drugo noč pa se je odprlo. Baje je neki srbski častnik ustrelil Nemca in begunske vrste so se premaknile. Pričela se je najhujša „apokaliptična“ epizoda našega begunskega potovanja!

Kaj vse je že prestal naš človek po strmih serpentinah in dva dni čakanja pred tunelom! Ubogi ljudje, uboga živina! Koliko vdane-

ga trpljenja! A zdaj je prišlo najhujše!

Pred odhodom mi je oče šepe-
tal: „Veš, kar gomazi mi po hrb-
tu, ko odhajava v neznano tujino
ob beraški palici pa s štirimi žen-
skami in štirimi otročiči. Bog se
nas usmili!“

Poleg duševnega trpljenja smo
v teh dneh prestajali tudi naj-
večje nečloveške muke: brez pra-
ve hrane in vode, v hudi vročini,
v nočeh na prostem, vse telesne
sile do skrajnosti izčrpane...

Ko smo končno zapeljali v tu-
nel, se je začelo pravcato pe-
klensko trpljenje! Tema, globo-
ke luže (voz se nama je preko-
picaval z ene na drugo stran, sku-
šal sem ga vzdržati z vzmetmi),
gneča beguncev ob obeh straneh
tunela, po sredi pa vrste kamionov,
vojaške kolone, ruska vlasoska ko-
njenica, artiljerija, tanki — vse
to v eno stran in nazaj spet pra-
zni kamioni; kričanje, otroško jo-
kanje in cviljenje, vse to med
strašnim kričanjem vojske na nas,
ki smo se zbegani in prestraše-
ni stiskali k steni in se le po ma-
lem premikali dalje. Za prehod
skozi poldrug kilometer dolg pre-
dor smo potrebovali skoro tri u-
re.

Končno se je le zablistala svet-
loba ob izhodu predora. Oddahni-
li smo se, prišli smo na plano in
bili „rešeni“. A čakalo nas je no-
vo trpljenje: pot po serpentinah
in strminah navzdol. Naš je bil
brez zavor. Držal sem ga zadaj
za vzmeti in ga vsako toliko ča-

sa privzdigoval, ko nam je uhajal
v obcestni jarek.

Posebno poglavje je spet, kako
smo prišli preko Drave. Pretre-
sla nas je novica, da so tik za
našim odhodom v tunel partizani
na tržiški strani napadli naše be-
gunce. Pustiti so morali vozila in
si reševati golo življenje.

Na bregu onkraj Drave so se-
deli na konjih štirje partizani in
se nam škodoželjno smejali. Ob
mostu so bili angleški tanki. Pri
obcestnem jarku na klancu pa so
stali angleški vojaki in vsi domo-
branci so morali na velikanski kup
„odmetavati“ svoje orožje.

Pomikali smo se le prav po-
časi dalje in vsak trenutek obsta-
li. V temni noči smo krenili na
levo po ozkem kolovozu mimo
cerkvice v neznano temo. Angle-
ški vojak je z rdečo lučjo svetil
in klical nerazumljive besede. Na
planjavi je vse v nočni temi vr-
šalo. Vpili so na nas, ki nismo
videli ne kod ne kam. Ko smo se
ustavili na praznem prostoru, sem
se dotipal do vžigalic in ugotovil,
da smo na njivi mladega žita. U-
taborili smo se tedaj na golih
tleh za zasluženi počitek. — Bili
smo — na Vetrinjskem polju...

Vsega prestanega trpljenja od
Tržiča do Vetrinja bi bila v pod-
robnostih cela knjiga. In vse to je
naš človek prenašal z vso potr-
pežljivostjo in boguvdanostjo. Kaj
vse premore živa vera v božjo
Previdnost in zaupanje v pomoč
Matere božje! Saj so na vozovih
vozili podobe brezjanske Marije

VESELJE NAD DEMOKRATIZACIJO

Izjava komisije Pravičnost in mir

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski pokrajinski škofovski konferenci izraža veselje nad dejstvom, da se demokratizacija družbenega življenja nadaljuje, kar dokazuje tudi nastajanje novih družbenih in političnih gibanj, kot so Slovenska kmečka zveza, Slovenska demokratična zveza in Iniciativni odbor Socialdemokratske zveze Slovenije. To namreč vzbuja upanje, da bo proces demokratizacije pripeljal do političnega pluralizma, ki ga zahteva spoštovanje človekovih pravic in ki je tudi jasna zahteva krščanskega družbenega nauka. Komisija ni pristojna, da bi se izjavljala za določeno politično usmeritev kot tako ali proti njej, izraža pa zadovoljstvo nad moralno pozitivnim dejstvom, ki je v tem, da se z ustanavljanjem novih gibanj in s svobodnim združevanjem začenja uresničevati pomembno področje človekovih pra-

vic in človekove svobode.

Po katoliškem pojmovanju Cerkev pripada družbena in politična zavzetost za pravično in svobodno družbeno ter zasebno življenje njenim laičnim članom. Zadnji koncil je v tem zelo jasen. „Laiki pa morajo prevzeti graditev časnega reda za svojo nalogo. V luči evangelija in v duhu Cerkev ter po nagibih krščanske ljubezni morajo pri tem delati neposredno in določno. Kot državljani naj sodelujejo s sodržavljani s svojim strokovnim znanjem in z lastno odgovornostjo“ (LA 7). Komisija zato ponovno spodbuja laične člane katoliške Cerkev, naj se ne glede na krivice, ki so jih doživljali v preteklosti, po svoji presoji in vesti še naprej in vedno bolj zavzemajo za to, da bo naša družba čim hitreje postajala demokratična, enakopravna, brez drugorazrednih državljanov in solidarna.

prof. dr. Anton Strez
voditelj Komisije

(Družina, Ljubljana, 89/4)

Pomagaj ali v žepu nosili njene podobice!

Naj tudi iz tega pripovedovanja naši mladi spoznavajo, zakaj in kako so njihovi starši in dedje odšli v tujino in kaj vse so morali pretrpeti, da so sebi in svojim rešili življenje in svobodo!

(Bo še)

prof. Božidar Bajda

Slovenija

Moja dežela

Glas slovenske emigracije

Opomba Mladine: Uredništvo Mladine je ob pripravljanju te teme k sodelovanju povabilo pripadnike različnih slovenskih emigrantskih skupin. Zastavili smo jim nekaj vprašanj in prejeli nekaj odgovorov. Iz dveh, ki jih objavljamo, je razvidno, da „predstavniki“ emigracije ne sprejemajo „pogojne svobode“, v kateri izhaja Mladina.

Spoštovani!

Prejel sem Vaše pismo s prošnjo, naj bi odgovoril na nekaj vprašanj in s tem pripomogel k razjasnitvi pojmov glede slovenske politične emigracije. V mislih imate zdamsko skupnost na različnih kontinentih, ki jo sestavljajo preživeli begunci pred komunističnim režimom v domovini in njih potomci. Ta del slovenskega naroda je od vseh početkov zvest svojemu demokratičnemu prepričanju in ni nikdar sprejel sistema, ki temelji v domovini na političnem monopolu komunistične stranke.

Vprašalna pola, ki jo prilagate pismu, me je presenetila. Nisem si predstavljal, da še danes lahko kdo resno govori o domobrancih kot o izdajalcih, ko pa jih je v življenje dejansko priklivala potreba po samobrambi pred terorizmom KP. Revolucija v Sloveniji se ni pričela z ustanovitvijo domobranstva, res pa je, da se je končala z genocidom razorožene Slovenske narodne vojske, katere bistveni del so bili domobranci.

Kot nekdanji domobranec menim, da neke neka ni v redu, če celo ti, ki zdaj spoznavajo škodljivost vladajočega sistema v naši domovini, ne preuče dovolj skrbno skupne zgodovine, da bi se prepričali, kdo so v resnici bili tisti, ki so se borili že pred skoraj pol stoletja, da bi obvarovali sebe in svoj narod prav pred to nesrečo. V tem pogledu imata za narod dezinformacija in nezanimanje enako težke posledice.

Emigracija je o poteku revolucije zbrala precej gradiva. Marsikaj je napisanega, od pričevanj do podrobnega zgodovinskega pregleda. Ali se Vam ne zdi, da je treba v tej smeri iskati virov, po katerih naj iskreni iskalci zgodovinske resnice osvetle tudi iz drugega zornega kota to tragično obdobje naše zgodovine? Pa tudi sicer bo najlažje spoznati pravo sliko emigracije po tem, kar ustvarja. Dobesedno stotine knjižnih izdaj, pa letnikov časopisov in revij, ki izhajajo v svobodnem svetu, so del slovenskega kulturnega zaklada, ki ga kratko malo ni mogoče skriti na kratek opis.

Slovenija v svetu ni obrnjena v preteklost. Temelji na njej, a zre, kot večina našega naroda, v prihodnost. Sredi tujih zemljá razmišlja o slovenski bodočnosti, o primernem gospodarskem in pravičnem družbenem redu. Tudi o različnih poteh, ki morejo pripeljati iz sedanjega stanja do resnične demokracije v Sloveniji, je bilo v zdomstvu že marsi-

kaj objavljeno. Seveda je vse to v domovini prepovedano branje.

Verjamem, da želite tudi Vi, gospod urednik, prav kakor jaz in večina rojakov doma in v zdomstvu, da bi bila naša domovina dežela svobodnih ljudi. Globoko pa sem prepričan, da hodita resnica in svoboda vedno z roko v roki. Zato bodo na jini rojaki, ki hočejo biti res svobodni, morali slej ali prej storiti kaj, kar totalitarni odloki prepovedujejo. Pa četudi, skraja, le seči po knjigi, k govori drugače.

Trdno upam, da se bodo ob skup-

nih naporih razmere doma spremenile, da si bo slovenski človek priboril pravico voliti svoje predstavnike po svoji vesti, da bo mogel svobodno soodločati o družbeni ureditvi in o narodovi prihodnosti, predvsem pa, da bo spet lahko iskal resnico brez strahu in to tudi o neposredni preteklosti svojega naroda, kar je bistveno za našo skupno čast in rast. V tem upanju Vas pozdravlja

Marko Kremžar

Mladina, Ljubljana, 3. feb. 89/9

DREVO SPRAVE

Na dan mrtvih, 1. novembra lani, je bila na ljubljanskih žalah komemoracija, posvečena žrtvam stalinizma in žrtvam naših zmot; vsem nekrivim in krivim, mučenim in pobitim, ki počivajo v neznanjmovanih grobovih in grobiščih in ki jim ozkost srca in duha dotlej ni priznavala pravice do javnega spomina.

Načrtovana tiha slovesnost v spomin in opomin na človekovo majhnost je prerasla v kulturni dogodek, katerega vrh je bila čudovito ubrana pesem Lipa zelenele je, ki je v soju sveč — taka je bila podoba — zlivala srca zmagovalcev in premaganih v eno in rosila oči stoterim navzočim, ko je noč legla na praznični dan.

Na jaso pri prehodu iz starih žal na nove, kjer smo položili žalni venec s posvetilom in slo-

venskimi trakovi, pa mnogi — svojci njih, ki jim je bilo posvečen spominski večer, ali drugi — še vedno prinašajo in prižigajo sveče. Tudi cvetje je med njimi. Zlasti je bilo to številno za božič in ob novem letu.

Ker marsikomu, predvsem pa svojcem žrtev, ta kraj pomeni že skoraj sveti prostor, in ker smo se tu prvič javno spomnili tudi tistih, zaradi katerih usode imamo kot narod manj mirno vest, podpisnika v imenu skupine nekdanjih borcev NOV in kulturnih delavcev prosiva naslov za dovolje-

nje, da na tem kraju v spomin na dogodke in čase, ko človek človeku ni bil človek, vsadimo lipo, ki je že tako postala narodnostni simbol. Naj bo ta Lipa Sprave, sprave med mrtvimi in živimi, ki je bila prav tu, vsaj na simbolni ravni, dosežena na dan mrtvih. Vsajena in rastoča lipa naj bo tudi simbol strpnosti in hkrati simbola volje in hotenja, da bi se tragedija, ki se je zgodila, ne ponovila nikdar.

**Stanislav Klep
Spomenka Hribar**
(Družina, Ljubljana, 89/8)

Eno od takih „pijanih“ dejanj, ki so jih storili po doseženi zmagi naši partizani, je pomor domobrancev junija 1945. Ne gre za nekaj deset in ali morda stotin ljudi, ampak se njihovo število vzpenja na okrog deset tisoč, po nekaterih trditvah še višje. To se je zgodilo mesec dni po končani vojni; niso jih partizani zajeli v boju, temveč so jim bili od zavznikov izročeni neoboroženi in neorganizirani. Brez sodne razprave so bili čredniško odpeljani v Kočevski Rog, postreljani in zmetani v kraške jame.

Kako se je moglo to zgoditi?

(...) Možna je tretja razlaga, po kateri se je komunističnemu vodstvu ponudila priložnost, da se po hitrem postopku znebi tisočev sovražno razpoloženih vernih Slovencev. Izkorilo jo je. Pa ne v stanju neke omočične pijanosti, ki v njem ne bi vedelo kaj počne. Tudi ne iz kake ne-

premagljive zadrege, ki si iz nje ne bi znalo drugače pomagati. Kar je storilo, je storilo pri polni zavesti, premišljeno, hladnokrvno in preračunano. zavedajoč se, da so takšna dejanja v skladu z načeli neizprosne razredne boja.

Franc Cerar, Partizan nekoliko drugače, Maribor 1988, str. 109 in 112

(Za partijo) ljudje zunaj partije sploh niso ljudje. Zato nima prav nikakrne potrebe po tem, da bi raziskala povojni pokol domobrancev, da bi se zamislila nad slovenskim kmetom, nad katerim je izvajala množično nasilje, nad povojnim trpljenjem slovenskih duhovnikov. Zanj je nepomembno, da so bili domobranci pobiti brez sodbe, tisoči slovenskih kmetov v začetkih petdesetih let zatirani do obupa, polovica slovenskih duhovnikov zaprtih... In da so ljubljanskega škofa Antona Vovka polili z bencinom in zažgali.

Marjan Rožanc, Nova revija, št. 80, Ljubljana 1989, str. 1913

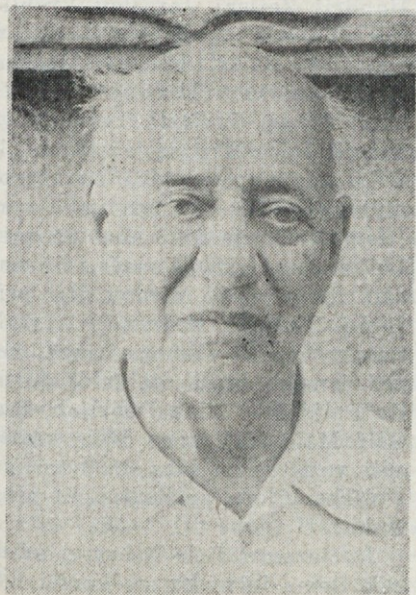

Portret literata

Vidiš popotnika? Čez dolgo, dolgo plan hiti, da ujame cilj, prej ko ugasne dan.

K. H. Macha: Maj

Dr. Tine Debeljak, ki je sredi vročega januarja dosegel svoj cilj in se poslovil od nas v Buenos Airesu, je bil poleg svojega širšega zanimanja — profesor, urednik, politik, publicist — predvsem literat: pesnik, pripovednik, prevajalec, literarni kritik in esejist. Njegova življenjska podoba bo zarisana v tisti dejavnosti, ki nam je poleg religiozne lahko v pomoč, da se naše srce manj vznemirja.

Tine Debeljak se je rodil 27. aprila 1902 v Škofji Loki — rad je poudarjal, da je Ločan; govoril je o tisočletnici Loke, škofje-loško Muzejsko društvo ga je ob svoji petdesetletnici počastilo kot soustanovitelja. Gimnazijo je študiral v Škofjih zavodih v Šentvidu, slavistiko v Ljubljani in v Pragi, še posebej pa v Krakovu, na Poljskem. Doktoriral je z disertacijo Reymontovi kmetje v luči književne kritike, ki je bila natisnjena leta 1936 (založila Vera Remec — str. 120). Z literarnim delom je začel že v zgodnjih dvajsetih letih, bil prvič tiskan v obnovljeni Zori (1919/20), glasilu jugoslovanskega katoliškega dijaštva; pisal je v Zoro-Luč (1920/21), ki je izhajala v Zagrebu kot nadaljevanje Zore. Takoj zatem ga najdemo kot pesnika v Almanahu katoliškega dijaštva, skupaj z bratoma Vodnikom, Pogačnikom, Voduškom, Čeboklijem in drugimi. V Dom in svet je prišel kot sedmošolec (1921), pisal pa je tudi v Ljubljanski zvon, Ženski svet, Mladiko, Vigred, Vrtec, Slovenski jezik in Grudo. Ko je leta 1924 izšel Križ na gori, se je družba mladih — Debeljak, Fr. Vodnik, oba Voduška, Pogačnik, Kocbek — zbrala ob tem glasilu naprednih katoliških ustvarjalcev, ki se je pozneje preimenovalo v Križ. Tu je pisal Debeljak o mladem Preglju, po smrti Srečka Kosovela pa objavil svojo razpravo o pesniku,

s katerimi sta bila v literarnih stvarih sorodni naravi. To je bilo prvo literarno kritično pisanje o Kosovelu.

Kot rečeno, ob koncu dvajsetih let se je Debeljak oglasil v Ljubljanskem zvonu, v uredništvu Frana Albrehta, v reviji Čas je obdelal Ušeničnikovo razmerje do estetike in literature, predvsem pa je sodeloval pri Domu in svetu, kjer so se spet zbirali Anton in France Vodnik, Jože Pogačnik, Boža Vodušek, Edvard Kocbek, pa tudi Tone Seliškar, Miran Jarc, Anton Podbevšek, Bogomir Magajna. Vsa ta družba mladih, ki je počasi prevzela vodilno mesto pri reviji — v letih 1930/31 je bil Tine Debeljak s Francetom Vodnikom tudi njen urednik — se je v času, ki je bil poln narodnostnih, kulturnih in družbenih trenj, intenzivno zanimala za sodobna idejna in estetska vprašanja, v literaturi pa raziskovala dela iz slovanskih književnosti. Debeljak je npr. obširno pisal o Brezini: „Na nas napravlja vtis prvega človeka novega Kraljestva duha.“ Ampak v tistih letih se je šele začelo — v Slovincu je zapisal 5. januarja 1936: „Duhovni akciji ekspresionizma sledi zdaj materialistična reakcija sočasne marksistične nazorne orientacije, ki pa je zavedno enostransko tendenčna. Zato se je s svojo idejno, ne umetnostno kritiko postavila borbena v boj z religioznim duhom, kot se je kazal v ekspresionistični liriki. Tak organiziran kritični na-

pad spričuje, da se lomi čas in da smo zašli v vrtinec.“

Tine Debeljak se je mnogo ukvarjal z različnimi slovanskimi literaturami — češko, poljsko, rusko, ukrajinsko, lužiško-srbsko. Naj navedem glavne avtorje, o katerih je pisal ali iz njih prevajal krajše ali daljše stvari: Aleksej Vasiljevič Koljcov; Konstantin D. Balmont; Afanasij A. Fet; Semjon J. Nadson; Karel Jaromir Erben; Svatoopluk Čech; Aleksander S. Puškin; Aleksej Konstantinovič Tolstoj; Apollon Nikolajevič Majkov; Antonin Sova; Otokar Brezina; Wladyslaw Stanislaw Reymont; Jan Kochanowski; Adam Mickiewicz (Uvod iz Pana Tadeusza); Karel Hynek Macha; Jan Kasprowicz; Leopold Staff; Jakub Bart-Čišinski; Josef Hora; Handrij Zejler; Jaroslav Vrchlicky; Juliusz Slowacki; Jaroslav Durych; Pavel Hlbina; Eliška Krasnohorska; František Lazecky; Mihail Jurjevič Lermontov. Tinetu Debeljaku se je takrat, ob stiku s toliko slovansko literaturo, oblikoval njegov domačijski realizem, ki pa je bil vedno pregneten z ekspresijo domače, slovenske, duhovnosti. Njegov ožji prijatelj France Vodnik je iskal, nasprotno, pot v smer višjega, metafizičnega, realizma. Iz ljubezni do Poljske so Tine Debeljak, Rudolf Mole in France Stele sestavili v usodnem letu 1939 knjigo Poljska, njena zgodovina in njen duh.

Ko je umrl Jože Debevec, urednik Doma in sveta, ob koncu let-

France Gorše: Romarji

nika 1937/38, je Tine Debeljak prevzel uredništvo in obdržal revijo pri življenju preko vseh vojnih let. Takrat se je vedno bolj posvečal esejistiki in literarno zgodovinskim razpravam iz slovenske literature. Veliko je pisal v dnevnik Slovenec (material, ki bi ga bilo dobro pregledati in zbrati, kolikor je mogoče), ki mu je bil po smrti Lojzeta Golobiča kulturni urednik. V onih predvojnih letih je ocenil delo dr. Grafenauerja za slavistično revijo Slovenski jezik (1940); za Dom in svet je napisal obširno oceno Vodnikove-Ložarjeve Slovenske lirike (1934). Ob smrti Matije Mašlešiča je pisal članke v Slovenec in Dom in svet (1940). Za Mladi-

ko je napisal portret Stritarja ob stoletnici rojstva (1936); Jenku govoril slavnostni govor pred rojstno hišo in ga podal v izvlečku v Slovincu (1935). Že sredi vojne pa stoji njegova literarno kritična ugotovitev, ki jo je zapisal v uvodni študiji k ilustrirani (Lojze Perko) izdaji Martina Krpana: „Več slovenstva! Več našega duha v književnost! Več umetnosti v jezik in lik!“ V času, ko je bil sourednik Slovenčevega koledarja, ko je pisal uvodne besede in članke za knjižne izdaje Lovrenčiča, Preglja, Krivca, Jalena, Kocipra, Dularja in ko je dvigal nove pesnike (Šali, Šarabon, Ludvik), je izdal monografijo o Cankarjevih pismih z Rožnika, kot bibliofilsko delo, s faksimili pisem in ilustracijami Bare Remec. Vrh te literarno kritične dejavnosti pa je predstavitev Franceta Balantiča slovenski javnosti, z drobno knjižico V ognju groze plapolam.

Prevodi, ki jih je Tine Debeljak objavil v domovini, so: iz češčine — Karel Hynek Mácha: Maj. Bibliofilska založba, Ljubljana 1939. Ilustriral Miha Maleš. — K. J. Erben: Zaklad. Češka narodna pripovedka, Ljubljana 1939. Ilustrirala Bara Remec (ki je v glavnem opremila in ilustrirala vse Debeljakove knjižne izdaje). — Božena Nemcova: Pravljice, I II, Slovenčeva knjižnica, 1942 in 1943. Iz poljščine — Človečanstvo. Moderne poljske novele, Ljubljana 1931. — J. Slowacki: Oče okuženih. Pesnitev, Ljubljana 1939. — Kitica Mickiewiczovih,

Ljubljana 1943. — Jan Kaspro-wicz: Himne in podobe na steklo, Ljubljana 1944. — Zofia Kossak-Szczucka: Križarska vojska. Zgodovinski roman, 874 str., Ljubljana 1941. — Marja Rodziewiczówna: Hrast (Dewajtis), Slovenčeva knjižnica, Ljubljana 1943. — Iz ruščine — A. S. Puškin: Bahčisarajski vodomet. Pesniška povest. Ljubljana 1942. — Iz madžarščine — Imre Madach. Tragedija človeka. Dramatska pesnitev, 1940 (z Vilkom Novakom). Knjiga je bila nagrajena z medaljo budimpeštanskega PEN-kluba.

V zdomstvu se je Tine Debeljak udeleževal predvsem pri Slovenski kulturni akciji; bil je njen ustanovni član, urednik knjižnih izdanj, od leta 1969 predsednik, nato pa, od maja 1979, častni predsednik. Pred tem, takoj po prihodu v Argentino, je bil predsednik Balantičeve pisateljske družine in urednik njenega zbornika N'mav čez izaro (MD, Celovec 1951); urednik Gledališkega lista IDNAVE (Igralska družina Narteja Velikonje), sourednik Svobodne Slovenije in njenih Zbornikov. Ob prihodu v novi svet (marca 1948) je napisal za Svobodno Slovenijo zanimiv članek o srečanju dveh ladij: Santa Cruz in Partizanka. Nato je redno sodeloval v istem tedniku, v Kalendarjih-Zbornikih, v Meddobju SKA, v Glasu, v Duhovnem življenju in drugod (Nekaj tega materiala je navedel sam v Pregledu svojega dela, v Zborniku 1968). Doktor Tine je imel v sebi veliko ljubezen do slovenske literature in v zadnjih štiridesetih letih še po-

sebej do slovenske zdomske literature. To je izrazil leta 1955, ko je na seji odbora SKA izjavil: „Naša dolžnost je, da pravično vrednotimo slovenske pisatelje — emigrante.“ To ga je vodilo tudi, da je dal pobudo za ureditev — skupaj s podpisanim — Antologije slovenskega zdomskega pesništva.

Iz buenosaireške dobe izstopa Debeljakovo literarno kritično pisanje o Antonu Novačanu, Narteju Velikonji, Stanku Majcenu, Ivanu Hribovšku — tega je, kot nekoč Balantiča, predstavil slovenski javnosti v knjigi zbranih pesmi, ki jo je založila Slovenska kulturna akcija. Literarno zgodovinsko je pomembna knjiga Ivana Preglja, Moj svet in moj čas, ki jo je Debeljak s pisateljevim privoljenjem uredil in obširno študijo o avtorju napisal za Pregljevo sedemdesetletnico (SKA, 1954). Poleg kulturnih poročil iz slovenskih literatur je pisal ocene in eseje o Finžgarju, Mešku, Kunstlju, Mauserju, Kocipru (v zbirki Mertik, 1955), Beličiču, Javorniku, Jurčecu, Dolencu (v knjigi Moja rast, 1973), Maroltu (v knjigi Jože Petkovšek, 1975), Janežiču, Bukviču... Za Zbornik 1973-75 je sestavil daljšo študijo Trideset let zdomske emigracijske književnosti. — Kot prevajalec se je ponovno uveljavil v dimenzijah južnoameriškega sveta in ustvaril prevod Hernándezovega poema Martín Fierro, ki pomeni — poleg Maja — vrh Debeljakovega pesniškega prevajalskega dela. Spominu Jožeta Debevca, svojega sorodnika in prevajalca celotne

Divine komedije, se je poklonil s prevodom Dantejevega Pekla (Slovenska kulturna akcija, 1959). A vedno se je rad vračal v slovanske literature — leta 1961 mu je izdala SKA kot izredni knjigi Puškinovo Pravljico o ribiču in ribici ter Pravljico o mrtvi carični in sedmih junakih. Leta 1970 je izšla knjižna pesnitev poljske vojne in emigrantske lirike pod naslovom Žalost zmagoslavja, Tine Debeljak-Bara Remec (SKA); kot priloga Vestnika pa je leta 1974 izšel Venček poljskih vojaških popevk. V Meddobjih zadnjih dvajsetih let pa najdemo različne prevode in študije: Ivana Frankója pesnitev „Ivan Višenski“ in naša pokoncilna sodobnost; Zygmund Krasinski; Molitev med mašo: Kazimierz Wierzyński; Olimpijski venec; Slowackega Oda na slovanskega papeža iz leta 1848; prevodi pesmi Ane Ahmatove; Jan Lechon: Jasnogorski Gospe; Predstavitev poljskega pesnika in dramatika Karola Wojtyła, papeža Janeza Pavla II., in kot zadnje, Karel Jaromir Erben: Postelja tolovaja Mataja (1987), prevod še iz časa Debeljakovega bivanja v Rimu.

Tine Debeljak kot izvirni pesnik je napisal obširno pesnitev Velika črna maša za pobite Slovence (1949), besedna kantata, posvečena žrtvam vojne. Ob desetletnici smrti pisatelja Narteja Velikonje je Slovenska kulturna akcija založila v 800 izvodih knjigo Kyrie eleison — Slovenski Veliki teden; risbe Bara Remec, ver-

zi Tine Debeljak. V pesniški zbirki Poljub (1951) opeva doživetja in čustva na poti v svet, ki se mu kot brezkončna tuja zemlja odpre v južnoameriški pampi. Tu je poezija alegorično domotožna. Tretja zbirka, ki je izšla v zdomstvu, so rapsodije Materi božji, Mariji (1954). Poleg tega je Tine Debeljak napisal nekaj literarnih črtic s tematiko dotika zdomca z novim okoljem: Naša hiša, Zametene stopinje, Življenje in smrt Mate Matkoviča, Pri stari Šembilji, Španski motiv, Ded in vnuki, Črni kamnitnik (Loma negra).

Vsi ti podatki o neutrudnem duhovnem delu in ustvarjanju so morda bolj ali manj suho strokovno navajanje — vendar ne: to so poteze, s katerimi skušam doseči čim točnejšo in strnjeno podobo Tineta Debeljaka, prijatelja in literata za vedno.

France Papež

PO DOBREM DELU

Sonce, odhajaš?
Hvala za lunino luč,
ki z njo prihaja
smehlaj čez lok mostu
v razcapani grad.

RESNO PRAŠANJE

Saj veš za čase,
ko še zlog je pretežak
in dih preglasen...
Ali tudi tebi mrak
o svoji zmagi laže?

Vladimir Kos

Iz poslovilnega govora dr. Marka Kremžarja

Zapuščate kraje svojega dela in naporov, da vstopite v brezmejnost, kjer čaka plačilo pravičnosti.

Za seboj puščate prostor, ki ga ne bo mogel napolniti noben posameznik, kajti Bog vas je obdaruil z izrednimi talenti, katere ste poglobljali in razvijali. Njemu v slavo ter svojemu narodu v čast in korist. Vendar za vami ne ostaja praznina. Prevelika je dediščina, ki jo poklanjate slovenskemu narodu. Nabirala se je v teku desetletij in narasla v neprecenljiv zaklad, ki je sad vašega neprestanega iskanja lepote, poglobljanja resnice in utrjevanja dobrote v vas in okrog vas.

Vse javno življenje pokojnega dr. Tineta Debeljaka je potekalo v zvesti službi lepoti in resnici, ki ju je z bogastvom svojih talentov posredoval predvsem lastnemu narodu pa tudi drugim kulturam.

Sredi razklanega in zmedenega dvajsetega stoletja je bil pokončen duh: svetilnik v viharju. Neomajno oprt na vero v Kristusa in na zvestobo slovenstvu je družil v sebi, na izreden način, globoko religioznost, visoko kulturo in odgovorno javno delo.

Njegova neutrudljiva delavnost je segala hkrati na področje u-

metnosti in politike, slovstva in zgodovine, vzgoje izrednih umetniških talentov pa tudi v dnevno problematiko časopisnih uredništev. V domovini „Slovenec“, v zdomstvu „Svobodna Slovenija“ sta imela v njem izrednega sodelavca, misleca in usmerjevalca. Temu svojemu poklicu je ostal zvest do zadnjega kot častni predsednik konzorcija Svobodne Slovenije.

Zgodovinar, ki bo nekoč skušal opisati slovensko dvajseto stoletje, bo naletel na krepko postavo dr. Tineta Debeljaka tako ob duhovnih premikih med obema vojnama, kakor sredi revolucije in v središču demokratičnega zdomstva. Ni ga področja slovenske kulture, kjer ne bi pustil svoje ustvarjalne sledi.

Ko se bo skušal zgodovinar približati premnogim pesnikom in pisateljem te dobe in razumeti, kaj se skriva za imeni kot so Balantič, Hribovšek, Mauser, bo naletel ob njih na lik dr. Tineta Debeljaka. Ko bo pregledoval usodo slovenskega časnikarstva, založništva in literarne kritike, ne bo mogel mimo moža, katerega delo se vleče kot nepretrgana srebrna nit skozi srce stoletja.

Pa tudi kadar bo kdorkoli hotel podrobneje poznati delo Slovenske ljudske stranke, bodiši

pred vojno ali po njej, se bo moral poglobiti v mišljenje in delovanje kristjana in demokrata, od katerega se zdaj poslavljamo. Bil je namreč ne le dolgoleten član načelstva te ljudske politične organizacije, marveč eden od njenih najbolj požrtvovalnih pobudnikov in vodnikov. In kdor bo skušal razumeti resničen pomen dogodkov naše polpretekle zgodovine, bo moral k virom in tam bo spet zasledil neizbrisno stopinjo tega velikega moža, ki je bil genij slovenstva.

Imeli smo in imamo ljudi, ki se posvečajo lepoti, imamo druge, ki se razdajajo za resnico. A mož, ki je zvest svojemu izrednemu notranjemu klicu po vsem lepem,

pa pri tem brezkompromisno vztraja na svojem spoznanju naravne ter na božjem razodetju nadnaravne resnice, je za vse, ki žive, ob njem, poseben božji blagoslov. Tak mož je bil naš pokojni pesnik, mentor in politik dr. Debeljak. (...)

Danes, ob vaem slovesu, je opaziti na vzhodu, v smeri naše zemske domovine, da se nebo rahlo svetlika. Skrito upanje slovenske svobode polagoma vzhaja.

Zgled vaše nesebične požrtvovalnosti in sadovi vašega dela ostajajo med nami. Slovenski narod doma in v svetu se bo krepil ob njih in se spominjal svojega velikega sinu, ki je zaradi zvestobe resnici moral umreti v tujini.

Kaj je objavil dr. Tine Debeljak v DŽ?

V naši reviji je dr. Tine Debeljak objavil sledeče:

1949

51-52: Pisatelj našega romana Kar je Bog združil (Hugo Wast-G. Martínez Zuviría)

H. Wast: Kar je Bog združil (prevod TD): 22, 49, 101, 160, 233, 272, 308, 360 412

52-53: Stolnica v Buenos Airesu

92-94: Kristus na križu v slovenski književnosti

96: T. Avilska: Pred Križanim (prevod)

142-144: Marijina božja pota

329: Križev pot na Tirolskem, pesem

(Jeremija Kalin — TD)

340-343: Neslovenski glas o škofu (ob napadu na ljubljanskega škofa dr.

Rožmana v Slovenskem glasu)

402-404: Odgovor na odgovor

1950

95: Baragova himna (prevod iz angl.)

106: Molitev sv. Frančiška Asiškega za mir, pesem

1951

37-40, 83-84, 144-146: Verskokulturni pomen škofjeloškega okraja

77-79: Dve spovedi (prevod 4. in 6. pogl. iz romana M. Gálveza *Miércoles santo*)

401: To je bil Baraga

1954

466: A. Nervo: Na dan Marijinega vnebovzetja (prevod)

505-509: Marija v slovenski književnosti

1958

438: Sveta maša, pesem

1975

302: Lujanski romar, pesem (ponatis iz zbirke „Mariji“)

1976

78-84: Ob Prešernovem dnevu

226-228: Stoletnica D. Ketteja

271: E. Albuquerque: Nezmotljiv dokaz, pesem (prevod iz portugal.)

354-356: Zborna deklamacija v spomin junakov

407-412: O Cankarjevi veri

429: Mladinska himna (uglasbil dr. France Cigan)

513-514: Bodimo živi udje slovenstva v svetu

599-605: Ob 50-letnici smrti Srečka Kosovela

606-613: Ob 60-letnici boljševiške revolucije

654-658: 100-letnica rojstva S. Sardenka

1977

420: Pesem o slovenski pesmi (zboru Gallusu ob 30-letnici)

Ob 75-letnici dr. T. Debeljaka (pogovor z J. Škerbcem) 214-219, 359-365, 417-419, 483-489, 527-532

1978

33-39, 109-111: Ob Župančičevi stoletnici

1979

161-165: Ob stoletnici Josipa Murna Aleksandrova

184-186: J. Krivec: Pij, fant, grenko pijačo! (recenzija)

357-359: Prvikrat y Čenstohovi

1980

494-495: O Levstikovem Martinu Krpanu (ponatis)

637-676: Ob zmagi delavskega upora na Poljskem

1981

116-117: Recenzija Javornikove knjige Pero in čas II

1982

314-316: Ocena mladinskih iger Zorka Simčiča Čarodej Začarane doline in Družina Zebedej

480-484: Ob 100-letnici rojstva Alojza Gradnika

1983

220-224: 50 let Duhovnega življenja 617-620, 672-676: Ob 100-letnici rojstva Ivana Preglja

1984

413-416: Najino prvo srečanje (o msgr. A. Oreharju)

Kako prav živeti?

OD KOD VEM, KAJ JE PRAV?

Po vesti spozna človek, kaj je prav, kaj je njegova dolžnost, za kaj naj se svobodno odloči. Vest je kakor antena. Le-ta prejema valove od drugod, jih dovaja sprejemnemu aparatu, ki jih spreminja v besede in slike. Če aparat ni vključen ali če antena ni pravilno naravnana na oddajno postajo, ni mogoče slišati glasu ali videti slik. Če človek izključi vest ali če je ne uskladi z valovi, ki jih izžarevajo oddajne postaje, ne ve, kaj je prav.

Ostanimo pri podobi. Katere so oddajne postaje za anteno vesti? Veren človek bo najbrž odgovoril: Cerkev, božja beseda, Bog. Kakor je to sicer res, ne smemo prezreti, da je prva oddajna postaja človek sam. Čim bolj človek pozna samega sebe v vseh svojih razsežnostih in globinah, tem bolj ve, kaj je prav in dobro. To namreč, kar je človeku kot osebi in kot družbenemu bitju primerno, kar mu ustreza, ga bogati in osrečuje, osvobaja in izpopolnjuje. Filozofska etika, ki se ne ozira na božje razodetje, črpa npravne norme iz človeka in njegove narave. Tisti, ki danes zastopajo tako imenovano avtonomno etiko, trdijo, da drugega vira, drugih oddajnih postaj sploh ni in jih ne sme biti. Kolikor ta nauk zanika Boga kot prvi vir in zadnji cilj človeka, je po našem krščanskem pre-

pričanju napačen in nesprejemljiv. Kolikor pa trdi, da je treba najprej poznati človeka in že na podlagi tega poznanja vemo, kaj je prav in dobro, je to pravilno.

Največja težava pa je, kako res spoznati človeka v vseh njegovih razsežnostih in globinah. Filozofija, antropologija, psihologija, sociologija in druge znanosti so v teku zgodovine prikazovale veliko in nikdar dorečeno bogastvo človeka. In vendar znanstvena spoznanja še ne posredujejo vse resnice o človeku. Le kdor pozna Boga, pozna človeka, je dejal nemški antropolog in filozof Romano Guardini. Božje razodetje dopolnjuje in pogloblja znanstvena dognanja o človeku. Preko oddajne postaje človeške narave se javlja Bog. „Človek ima v svojem srcu od Boga zapisano postavo in ravno v tem, da ji je poslušen, je človekovo dostojanstvo, in po njej bo človek tudi sojen,“ pravi 2. vatikanski koncil. Že sv. Pavel je zapisal v pismu Rimljanom, da so tisti, ki ne poznajo razodete božje postave, sami sebi postava. Postava je zapisana v njih srcih, ker jim to izpričuje njih vest (Rim 2, 14-15).

„Srce“, v katerega je zapisana božja postava, je človek v svojem konkretnem položaju z vsemi posebnostmi, darovi in pomanjkljivostmi, zmožnostmi, nalogami in dolžnostmi. Človek mora torej iti

vase, sebe iskreno in odkritosrčno spoznati, da bo vedel, kaj mora storiti. Ali ne ve mati iz svoje notranjosti, kaj je njena dolžnost do otroka? Ali ne najde človek iz srečanja z bližnjim pravega odgovora, kaj naj mu stori? Ali se iz sožitja v zakonu in v družini ne pokaže, katere so npravne dolžnosti? Ker ljudje bežijo pred seboj, ker zapirajo oči pred konkretnim položajem in srce pred bližnjim, ne vedo, kaj je treba storiti.

Ker pa človek v svojem srcu ni tako pošten, dober in čist in ker ga v spoznanju samega sebe moti toliko sebičnih nagonov in teženj, ker je njegovo spoznanje zelo nepopolno, pomešano z vsemi mogočimi zmotami in izpostavljeno neštetim vplivom od zunaj, skratka, ker je človek oddajna postaja, ki je zelo nedovršena in neprestano motena, spoznanje lastne narave ne zadošča. Človek potrebuje pomoči, na npravnem področju še bolj kot drugod, tako za spoznanje dobrega in slabega kakor tudi za pravilno odločanje in življenje. To pomoč mu daje Bog v razodetju, ki ni samo beseda in pouk, ampak hkrati notranja razsvetljenost za spoznanje in podpora za odločitve in izvršitev. Cerkev ima nalogo, da oznanja, razlaga in posreduje božjo pomoč in jo izpričuje. Cerkev in njena avtoriteta ni sama zase oddajna postaja za vest, ampak le posredovalna in ojačevalna — pomožna postaja. Takih postaj je v človeški družbi nešteto,

a niso vse usklajene in povezane med seboj. Tudi zakon in družina naj bi bila zvezni in ojačevalni oddajni postaji. V nekem smislu je to vsak človek za svojega bližnjega. Vprašanje je le, ali je v zvezi s prvo oddajno postajo, ki je Bog.

Položaj na etičnem področju ni tako obupen, kakor mnogi trdijo. Le anteno — vest — je treba spraviti v red, jo prav obrniti, da bo sprejemala prave valove, potem pa poslušati, razmišljati, odgovorno presoјati in pošteno odločati.

Alojzij Šuštar,

Na 51. seji Slovenske pokrajinske škofovske konference 24. januarja je bilo povedano, da je po upokojitvi škofa Leniča uprevzel skrb in odgovornost za pastoračijo med zdomci in izseljenci koprski škof Metod Piriš. Med svojim obiskom v Rimu se je nadškof Šuštar s papežem pogovarjal tudi o slovenskih narodnih manjšinah in o možnosti za ustanovitve Slovenske škofovske konference.

Človekove pravice v luči Svetega pisma so bile predmet postnega razmišljanja v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani ob nedeljah v postu. Govorili so: Vital Vider, Človekova pravica do družine; škof dr. Stanislav Lenič, Svoboda — odlika človeka; prof. Nace Polajnar, Človek — ustvarjalec kulture in civilizacije; Pavel Kogej, Pravica do drugačnosti; dr. Anton Trstenjak, Človek — občestveno bitje, in dr. Anton Stres, Človek in zakonodaja.

Sveto pismo - moj vsakdan

Sveto pismo je navdihnjena, božja knjiga

Božji vpliv na nastajanje zapisov, ki so se pozneje združili v knjigo, kateri rečemo SVETO PISMO ali Biblija (grška beseda biblos pomeni „knjiga“, torej je Sveto pismo knjiga nad knjigami ali najimenitnejša knjiga), imenujemo navdihnjenje ali inspiracija. Bog je tako vplival na pisatelje, čeprav se sami tega niso zavedali, da je v resnici to, kar so napisali, božja knjiga, pa čeprav so jo pisali ljudje, tako kot sploh pišejo knjige. Sveto pismo ima torej svoj izvor v Bogu in je v tem pogledu edinstvena knjiga na svetu. Sveto pismo ni samo zato božja knjiga, ker pripoveduje o Bogu in božjem poseganju v zgodovino, temveč zato, ker je Bog njegov izvor. Vsa njegova vsebina je od Boga. Sveto pismo ne vsebuje le božje besede, temveč je božja beseda, ne vsebuje le božje modrosti, temveč je božja modrost, ni samo knjiga o Bogu, temveč je od Boga. Po njem „prihaja Bog svojim otrokom ljubeče naproti in se pogovarja z njimi“ (BR 21) ali kakor pravi carigrajski škof in cerkveni učitelj sv. Janez Zlatousti, „je pismo, ki ga Bog pošilja svojim otrokom na zemljo“.

Kako vemo, da je Bog pri nastajanju Svetega pisma tako odločilno sodeloval, da je on nje-

gov prvi pisatelj, čeprav so ga dejansko napisali ljudje in se pri pisanju niso zavedali božjega navdihnjenja?

Kakor Boga ne moremo videti, ker je duh (prim. Jn 1, 18), tako tudi njegovega delovanja neposredno ne moremo videti. Mi zaznavamo samo učinke božjih del. Ti pa so večkrat tako očitni, da jih ni mogoče prezreti in ne utajiti.

Najbolj prepričljiv dokaz za to, da je Sveto pismo res od Boga, je prepričanje ljudi. Izvoljeno ljudstvo je bilo vseskozi živo prepričano, da je Sveto pismo od Boga. To prepričanje je bilo tako splošno in trdno, da ga naravno ni mogoče razložiti. Če o kakšni knjigi niso bili splošno prepričani, da je od Boga in je bila znana samo v določenem kraju ali krogu ljudi, je niso imeli za božjo in je niso uvrstili v zbirko svetih knjig, ki ji rečemo kanon.

To prepričanje se kaže posebno v njihovem odnosu do svetopisemskih knjig. Nanje so pazili kot na zenico svojih oči. Ker so jih imeli za svete, tudi napak v besedilu niso popravljali, temveč so besedilo prepisali z napakami vred, na rob pa pripisali pravilne oblike. Samo tako lahko razumemo, kako se je moglo Sveto pismo nepokvarjeno ohraniti skozi stoletja in tisočletja, tja do izuma

tiska, ko ga je bilo mogoče naenkrat natisniti v več izvodih. Nobena knjiga starih grških in latinskih pisateljev se ni ohranila v tako popolni obliki. Medtem ko so se te ohranile samo v odlomkih ali so prišle do nas v maloštevilnih prepisih, navadno samo v enem, se je Sveto pismo ohranilo v celoti. Tacitov Letopis je ohranjen samo v enem prepisu, slovita Homerjeva in Vergilova dela so sicer ohranjena v nad polovico ducata rokopisov, vendar izhajajo vsi izpred konca srednjega veka, medtem ko je novozaveznih rokopisov nad 5000 in so nekateri od njih, posebno papirosi, komaj sto let mlajši od izvirnika.

Poseben dokaz za to, kako dragoceno jim je bilo Sveto pismo, so qumranska odkritja (1947). Za Sveto pismo lahko rečemo, da je judovska narodna književnost, vendar je vnaprej jasno, da Judje v svoji tisočletni zgodovini niso imeli samo toliko in takšne književnosti, kot jo obsega kanon svetopisemskih knjig. Med qumranskimi rokopisi jih je komaj 1/4 svetopisemske vsebine, vse drugo je leposlovje ali znanstvena književnost, posebno besedila medicinske in astronomske vsebine, vendar je vse to ohranjeno samo v drobcih ali komaj čitljivih odlomkih, medtem ko je Sveto pismo ohranjeno v celoti. Na Sveto pismo so gledali čisto drugače kot na drugo književnost. Njegove vsebine pravzaprav niso brali, temveč so jo živeli.

Sveto pismo je bilo njihovo življenje. Mojzesova postava je bila ustava judovskega naroda. Čeprav so samo redki znali brati, so vsi po njej živeli. Tako je Sveto pismo živelo v njihovi zavesti. Širilo se je v življenjskih navadah in kot ustno izročilo. Vse se je opiralo na človekov spomin. Ta je bil pri njih tako prebujen, da si niso zapomnili samo vsebine, temveč tudi zunanje oblike pripovedi. Ljudje so božjo besedo pozorno in z zanimanjem poslušali. Vsako bogoslužje se je začelo z uvodnim vzklikom „Poslušaj, Izrael!“ Prisluhni, kajti zdaj ti govori Bog, ne človek!

Spomin je bil torej prvi „zapis“ svetopisemske vsebine. Mi se temu danes čudimo, ker se komaj še kaj naučimo na pamet. Namesto nas se stvari zapomnijo različni pripomočki: leksikoni, slovarji, konkordance..., pa tudi dnevno časopisje in branje na sploh nas je odvadilo, da bi se še kaj učili na pamet. Ko pa takih pripomočkov ni bilo, so bili ljudje res povsem odvisni od spomina. Božji besedi so tako prisluhnili, da se je dobesedno „vpi-sala“ v spomin. Sv. Atanazij pravi za sv. Antona Puščavnika, „da je tako pazljivo poslušal branje Svetega pisma, da ni prav nobene besede pozabljal, ampak je vse ohranil v spominu, tako da mu je v bodoče spomin nadomeščal knjige“ (Življenjepis sv. Antona Puščavnika).

Povedano so nadvse skrbno izročali dalje. Nihče ni nič odvzel

Bogoslužna znamenja pri sveti maši

TRKANJE NA PRSI

Zbrali smi se v cerkvi. Tu smo doma v svojem skupnem in božjem domu. Odpeli smo uvodno pesem, ki nas je uvedla v svečano, praznično razpoloženje in nas je notranje povezala med seboj. Skupno smo se pokrižali in tudi skupno izpovedali, da se čutimo grešne, da nihče izmed nas ni popolnoma čist, ampak da smo vsi prišli k sveti daritvi bolj ali manj obremenjeni z grehi, padci in s slabostmi in vse to pred Bogom in drug pred drugim iskreno priznamo. Zunanji znak zavesti krivde pa je trkanje na prsi: moja krivda, moja velika krivda.

Svetniki so bili za greh veliko bolj občutljivi kakor smo mi navadni grešniki. Že vsakdanje majhne napake in drobne nezvestobe so jih hudo prizadele, da so se imeli za velike grešnike. Svojo krivdo so priznavali tudi s tem,

in nič dodal, ker bi mu sicer „Bog odvezl njegov delež pri drevesu življenja“ (Raz 22, 19), zato je bil za versko oznanjevanje primeren samo tisti, ki je imel spomin „kakor cisterna, ki ne pušča kapljice vode“ (rabinski izrek). Pismouk je tako rekoč poosebljal Sveto pismo in ga neokrnjeno izročal dalje.

France Rozman

da so svojega brata osla, kakor je telesnost imenoval brat Frančišek, kaznovali ne samo z nekakim božanjem, z nežnim dotikom prstov svojih prsi, kakor to delamo mi, ampak so se udarjali s pestmi, s kamnom, vrvjo, jermenom, da bi ukrotili tega trmaste ga brata osla, svojo poželjivo telesnost in jo podvrgli zakonom duha; da bi ukrotili mesenega človeka in dali prednost duhovnemu, kakor se je o tem izražal sveti Pavel.

Od svetniškega resničnega udarjanja in kaznovanja samega sebe nam je ostalo samo rahlo trkanje na prsi, toda to je zunanje, vidno znamenje tega, da se zares čutimo grešne. S tem znamenjem, če ga delamo iskreno, kažemo nase: glejte me, ljudje, siromak sem in grešnik, prosite zame Boga, nebeskega Očeta!

Srečni smo, če zavest grešnosti še imamo in gorje nam, če bi jo izgubili. Brez te zavesti ne bi bili nikdar ničesar krivi: tudi če bi živeli doma v prepiru, bi bili krivi seveda vedno drugi; če s sosedom ali s sodelavcem ne bi govorili, bi bil kriv drugi, ker je pač neznosen, nespravljaliv, dvoličen, lažniv in zahrbtn; svojo nezadovoljnost in jezljivost bi znali opravičiti s tem, da so vse stvari na svetu tako zelo narobe: od vremena do plače, draginje in prometa. Če pa sami nismo nič krivi, česa naj se kesamo, in če se

nimamo za kaj kesati, v čem naj bi se poboljšali?

Človek z občutkom grešnosti pa ve, da se je v enem tednu nabralo veliko hudega, kar ga teži, zato je njegovo trkanje na prsi iskreno in njegovo kesanje resnično. To pa je že pot poboljšanja. V skupnem kesanju je vključena tudi zavest solidarnosti z drugimi: nisem boljši od drugih, samo da drugi za mojo krivdo ne vedo, kakor jaz ne poznam krivde drugih, in kakor smo v krivdi povezani med seboj, smo povezani

tudi v kesanju in drug drugega podpiramo: molimo drug za drugega, da od grehov ozdravimo. Sami se ne moremo opravičiti, naj nas opravičiti dobri Bog: Usmili se nas, vsemogočni Bog, odpusti nam naše grehe in nas privedi v večno življenje! Tam bomo krivde dokončno rešeni in se ne bomo več trkali na prsi, dokler pa smo šele na poti tja, nas bo breme večjih ali manjših slabosti in grehov vedno težilo.

Lojze Kozar

So nekateri samski

Smo zato, da ljubimo

Če ima vsak poklic svoj težki del, ima prav tako tud svoj lepi in osrečujoči. Če je poklic samske ženske težak zaradi tega, ker je nujno mnogokrat sama — posebno takrat, ko bi morda koga najbolj potrebovala — je lep zato, ker je poklic samostojnega človeka. Če je samskost breme, je obenem velika prednost in cena za svobodnost.

„Ko grem iz bolnice, kjer sem naporno delala, se veselim svoje sobe, kjer se bom lahko spočila tudi tako, da bom „rešena“ tolikih ljudi in obveznosti, ki jih imam v službi. Pomislim pa na svoje kolegice, ki prihajajo domov — v „službo“: h kuhanju, pospravljanju, otrokom, možu...“

Tako je izrekla svoj občutek zadovoljstva ob misli na svoj popoldan neka samska.

Samska ženska je torej v bistvu zelo svobodna. Vendar bi se morala marsikatera otresti občutkov, da jo drugi postrani gledajo zaradi te svobode. Preveč se morda sprašuje, kaj bodo rekli ljudje. Z zavestjo, da je tudi njen stan poklic, da je tudi ona na svojem mestu, ki si ga je ali izbrala ali ga sprejela, lahko svojo samostojnost res sproščeno živi. (Seveda je še vedno možnost, da najde primerneža človeka in se poroči.)

Udejstvovanje samske ima po sebi veliko širše možnosti od poročene, ker ni vezana na svojo lastno družino. Mnogokrat so tudi dejansko bolj samostojne osebno-

sti, ker se jim ni treba ozirati na moža in otroke, ki imajo svoje zahteve, in je velikokrat nujen dogovor in podrejanje. Samska ima torej zelo široko polje možnega udejstvovanja na vseh področjih življenja — v službi, v medčloveških odnosih, v prostem času... (Seveda, če se ne zapre v začaran krog same sebe).

Gotovo na svetu nismo zato, da se poročimo ali ostanemo samski, pač pa da v ljubezni živimo drug za drugega in drug z drugim za velike cilje človeštva. Le sebičnež je nekoristen, pa naj bo poročen ali samski. Zato moramo reči tudi za ljubezen, da je rodovitna, pa naj bo v zakonu ali samskosti. Ljubimo lahko na neteto načinov in se ob tej ljubezni tudi sami grejemo.

Ljubi sam sebe

Življenje je treba živeti, pa naj bo človek poročen ali samski. Treba je polniti prostor pod soncem, ki nam je tako ali drugače odmerjen. Moj je, zato je enkrat in poln možnosti. Tudi samski je poklican, da svoj dan, svoje mesece in leta bogati. A le kako, se marsikdo sprašuje.

Šele, ko človek svoj stan vzame kot poklic, ga lahko živi lepo in polno, ne pa, če ga „nadomešča“ s čimerkoli, pa čeprav z delom. Delo ne sme biti beg od resničnosti, ne sme biti mamilo, pač pa sredstvo za izpolnjevanje življenjskega poslanstva. A ne samo to ali one vrste delo, pač pa vse, kar lahko človek živi, je primer-

no za razvoj človeka. Zato se bomo dotaknili nekaj pravil, ki naj bi se jih samski držali, da bi lahko živeli zadovoljno, kljub neštetim težavam, katerim noben človek ne uide.

Dobro poznamo Jezusovo zapoved ljubezni: Ljubi Boga in ljubi svojega bližnjega kot samega sebe. Veliko so nas učili o prvem delu zapovedi — ljubezni do bližnjega. Manj, da moramo najprej ljubiti sebe, če hočemo znati dobro ljubiti tudi druge. Prvo veliko pravilo življenja samskih je gotovo pristna ljubezen do samega sebe. Da se človek sam v sebi in v svojem življenjskem poklicu dobro počuti in da nima nepotrebnih in morečih ter zavirajočih občutkov manjvrednosti. Zato je seveda nujni pogoj, da ta svoj poklic sprejme, ali če je potrebno, sprejema vedno znova.

Človek, ki ljubi sebe, najprej skrbi za svoj videz, pa naj gre za urejenost las, čednost obleke, urejenost stanovanja ali sobe, nogo telesa. Urejena, uravnovešena notranjost, ki sebe sprejema, naj se na neki način kaže tudi na zunanaj. Rože, ki jih samski goji, so pomoč za odprto, vedro, lepo življenjsko početje. Težko bi si predstavljali človeka, ki bi bil „gluh“ za glasbo te ali one vrste. Prijateljica je lahko samskemu glasba, ki človeka plemeniti, blaži, pogloblja in tudi zabava. Gledališče je lahko kraj kulturnega bogatenja, prav tako branje knjig. Tudi filmi, čeprav izbira ni vedno bogata. Marsikateri bo ugajal

Nadškofova beseda o spornem filmu

Malokateri film ali dogodek je tako razburil in ločil duhove, povzročil toliko preprirov in protestov in zbudil med kristjani tak val ogorčenja kot ta. Vsi so sicer edini v tem, da Kristus v filmu ni ne zgodovinska osebnost, kakor jo poznamo iz Svetega pisma, in še veliko manj učlovečeni božji Sin, kakor kristjani verujemo vanj. Zato je razumljivo ogorčenje med verniki. Če se ljudje čutijo prizadete in užaljene že pri lažnivem, nespoštljivem in poniževalnem predstavljanju človeških osebnosti, ki imajo v javnosti ugled in zaslužijo posebej spoštovanje, velja to toliko bolj za Kristusa, ki je po našem krščanskem prepričanju ne le človek, temveč hkrati tudi božji

ples in naj ne ostane doma, ker bi se ji zdelo čudno, da bi šla tja sama. Športi vseh vrst — plavanje, smučanje, drsanje, planinarjenje — dajejo človeku veliko telesnih in duševnih moči ter stika z naravo in ljudmi.

Prvo, osnovno pravilo za samske naj bi torej bilo: Ostani preprosto, naravno odprta prav za vse rednote življenja, ki so tudi zate ustvarjene, in ki tudi od tebe pričakujejo obogatitve s tvojim osebnim in sproščenim odnosom do njih. „Vse je vaše“, kliče sv. Pavel (1 Kor 3, 22). Zakaj ne bi tako klicali in čutili tudi samski?

Vital Vider

Sin in naš Odrešenik in je v središču našega verskega čiščenja. Pridružujemo se tistim kristjanom, ki zaradi svojega verskega prepričanja film odločno odklanjajo. Kdor se s takim odklonilnim stališčem strinja, to pokaže najbolje s tem, da filma ne gre gledat in še druge pridobi za tako „glasovanje“ o filmu. Kdor pa gre gledat, posebno če je in hoče biti veren kristjan, si mora biti na jasnem, iz katerih nagibov to stori in s kakšnimi posledicami mora računati.

Film pomeni izziv za nas vse, pa naj o njem beremo ali ga gremo gledat. Postavlja nas pred vprašanje, ali smo dovolj trdni in izobraženi v veri, da znamo zavzeti, utemeljiti in zagovarjati pravo stališče. Kdor se boji, da bo film ljudi pohujšal, ne more mimo vprašanja, ali niso slabši kristjani, ki se sicer z besedami sklicujejo na Kristusa, morda še veliko večje pohujšanje za druge.

Veliko hudega je Kristus doživljal v svojem zemeljskem življenju, a šel je svojo pot, ko so se ob njem ločevali duhovi. To se je ponavljalo v cerkveni zgodovini in se dogaja danes. A Cerkev gre svojo pot v veri in zaupanju v Kristusa, ki ostane to, kar je, božji Sin in Odrešenik, pot, resnica in življenje. Že veliko hujših stvari je doživela Cerkev in jih je preživela. Tudi Scorsesejev film bo preživela. Ta gotovost pa ničesar ne spremeni v našem jasnem in odločnem odklonilnem stališču do filma.

ALOJZIJ ŠUŠTAR, nadškof

Papež o krščanskih laikih

Oktober 1987 je bila v Rimu škofovska sinoda o laikih. Proučevala je poklicanost in poslanstvo laikov v Cerkvi in svetu. Dolgo smo pričakovali papežev dokument o tej sinodi. Pričakali smo ga 30. decembra 1988 kot posinodalno apostolsko spodbudo Krščanski laik.

Današnji svet zdihuje v poniževanju človeške osebe, v grozljivem nasilju, terorizmu, vojni. Kristjani imamo vir upanja v Kristusu, ki je trta in mi na njem mladike. Z njim se borimo v tem svetu za dostojanstvo človeške osebe in mir.

V prvem poglavju papež govori o dostojanstvu laikov v skrivnosti Cerkve, v drugem poglavju o sodelovanju laikov v življenju Cerkve, ki je občestvo. V tretjem poglavju govori papež o soodgovornosti laikov v Cerkvi, ki je misijonarska. V četrtem poglavju govori o laikih kot dobrih služabnikih mnogovrstne božje milosti v različnih službah, poklicih, spilih, stanjih. V zadnjem, petem poglavju pa govori o oblikovanju laikov. Konča s pozivom k novi evangelizaciji in molitvijo k Materi božji.

Podobo krščanskega laika zariše krst: s prerojenjem v Kristusu, združenjem s Kristusom in mazljenjem s Svetim Duhom, da postane tempelj Svetega Duha. Deležen je Jezusove trojne službe: učiteljske, duhovniške in pastir-

ske. Celotno življenje krščanskega laika je torej zasnovano tako, da bi bilo bogočastno.

Laiki imajo poseben svetni značaj. Živijo v svetu: v družini, družbi, domovini. Ta svetni značaj pa ima poleg sociološke tudi teološko vsebino. Tudi Jezus je namreč živel v družini, družbi in domovini in jih je s svojim življenjem posvetil. Tako so tudi verni laik kvas za posvečenje sveta.

V tem zapisu lahko kratko spregovorimo samo še o službah laikov, ki so darovi Svetega Duha Cerkvi. Utemeljujejo jih zakramenti: sv. krst, sv. birma, sv. zakon.

Kjer je pomanjkanje duhovnikov, morejo laik opravljalati bogoslužje božje besede in bogoslužne molitve, smejo krščeovati in obhajati. Poklicani so, da sodelujejo pri evangelizaciji, pri animiranju skupin, pri pripravi in obhajanju bogoslužja. Številni kanoni Zakonika cerkvenega prava govorijo o funkcijah laikov v organizacijski strukturi Cerkve.

V svetu so laik poklicani, da delujejo v politiki, družbenem življenju, gospodarstvu, kulturi, znanosti, umetnosti, v mednarodnem življenju in v javnih obćilih. Vsa ta področja naj posvečujejo s krščanskim življenjem, s krščansko vzgojo, z dobrim opravljanjem poklicnega dela in z odrešujočim prenašanjem trpljenja.

Po njih v svetu postaja vidno božje kraljestvo in odrešenje.

Za opravljanje služb v Cerkvi laiki lahko prejmejo lektorat in akolitat. Ustanovljena pa je bila posebna komisija, ki študira možnosti za vpeljanje novih laičkih služb v Cerkvi.

Karizme, ki se pojavljajo v Cerkvi kot dar Svetega Duha, je treba hvaležno sprejeti.

Laiki so poklicani k posvetova-

nju, sodelovanju in v določenih primerih tudi k odločanju v škofijskem pastoralnem svetu, na škofijskih ali pokrajinskih zborih ter škofovskih konferencah na pokrajinski ali državni ravni.

V župniji naj laiki prevzamejo pastoralne odgovornosti v občestvu s svojimi pastirji, posebej v župnijskem pastoralnem svetu.

Rudi Koncilija

Listina o rasizmu

Predsednik papeške komisije „Pravičnost in mir“ kardinal Etchegaray je 10. februarja 1989 članikarjem in javnosti predstavil novo listino o rasizmu, s podnaslovom „Za bolj bratsko družbo“.

Papeška komisija „Pravičnost in mir“, ki je pripravila listino, je svoje delo temeljito opravila, saj je mogoče v sorazmerno kratkem besedilu najti praktično vse, kar je treba vedeti o rasizmu.

Rasistične drže in ravnanja se ujemajo že z začetki zgodovine človeštva. Rasizem v ožjem pomenu besede pa je nekoliko mlajši. Gre za teorije (podprte z bolj ali manj majavimi dokazi), da je ena rasa biološko in duhovno višja in boljša od druge. Te teorije so se začele širiti, ko so evropski narodi odkrivali nove svetove in podjarmljali prebivalce. Takrat so večkrat zagrešili sramotne pokole in zaslužnjevanje, grešniki pa so

skušali greh opravičiti s teorijo o lastni vzvišenosti.

Papeži so sorazmerno hitro opazili, kaj se dogaja, in sledile so nekatere precej ostre listine. Tako je že papež Pavel III. v buli „Sublimis Deus“ 2. junija 1537 obsodil prepričanje, da je s prebivalci „Zahodne Indije in Avstralskih celin (tako so takrat označevali dežele Latinske Amerike in Afrike) treba ravnati kakor z živalmi, ki nimajo razuma in jih je mogoče izkoriščati izključno v našo korist“. Papež je odločno opozoril, da Indijancev in in vseh drugih novih ljudi, s katerimi pride krščanstvo v stik, „ne smejo oropati njihove svobode niti ne njihove lastnine, temveč morajo oboje spoštovati“. Urban VIII. je celo izobčil tiste, ki so imeli Indijance za sužnje.

Listina omenja tudi nekatere druge borce za enakost. Na prvem

mestu je Bartolomé de las Casas, ki je utemeljil človekove pravice na dostojanstvu njegove osebe, neodvisno od narodne ali rasne pripadnosti. Francisco de Vitoria in Francisco Suárez sta potem razvila nauk o temeljni enakosti vseh ljudi in narodov.

V tem okviru velja pozornost tudi trgovini s sužnji, ki se je začela leta 1562 in je trajala polnih 300 let. Poudariti velja neprestana prizadevanja apostolskega sedeža, naj bi evangelizacija potekala neodvisno od kolonialnih koristi.

V 18. stoletju se pojavijo prve rasistične teorije, ki kot ideologije dosežejo vrh v nemškem nacionalsocializmu. Tega sta obsodila papeža Pij XI. in Pij XII.

Danes ima rasizem nove pojavnosti in oblike. Nekatere prizadete države ga dopuščajo, druge so ga celo uzakonile. Takšna je na primer rasistična družbena ureditev v Južni Afriki. V nekaterih deželah še vedno vladajo rasistični odnosi do prvotnih prebivalcev in njihovih potomcev pa do narodnih in verskih manjšin. Verske manjšine skoraj redno pripadajo drugim narodom, različnim od večinskega. Zlasti v islamskem svetu jim ponekod celo odrekajo pravico do državljanstva.

Narodne manjšine so v Evropi prej pravilo kot redkost, a so še vedno marsikje v podrejenem položaju. Rasizem se pojavlja do tujih priseljencev. Socialni rasizem se izraža v dobesedni vsemogočnosti bogatašev na račun revežev.

Pa antisemitizem in še marsikaj.

V najnovejšem času smo pričeli še enega rasizma, ki se pojavlja v poskusih samovoljnega znanstvenega izbora človeških bitij, omejevanja rojstev v določenih družbenih slojih. Takšnim poskusom se je mogoče ustaviti le na temelju globokega prepričanja o dostojanstvu človekove osebe in o bistveni enakosti vseh ljudi.

Kot eno zadnjih listin cerkvenega učiteljstva o enakosti listina navaja konstitucijo o Cerkvi v sedanjem svetu, omenja pa tudi pisanje zadnjih papežev.

Svarilo glede Gorbačova

Predsednik litovske škofovske konference kardinal Vincentas Sladkevičius je po zasebnem obisku pri papežu Janezu Pavlu II. dal tudi intervju italijanski agenciji ADN-Kronos. Mednarodno javnost je posvaril pred prehitrim zaupanjem v politiko sedanjega sovjetskega voditelja Mihaila Gorbačova, saj je ta politika reform in odpiranja svetu lahko tudi slepilni manever. Sam ne razume, kako da vodstvo v Kremlju uživa tako veliko zaupanje zunaj Sovjetske zveze.

Šola molitve za fante je bila v samostanu v Stični od 3. do 5. februarja. Pogovarjali so se o molitvi in se vadili v njej, hkrati pa se včlanjevali tudi v samostansko molitveno bogoslužje.

Odpusti mi, Nataša!

4. Sirota s ceste

To, kar se mi je zgodilo po očetovi izginjavi in materini smrti nekaj mesecev zatem, je boleča pripoved. Še danes so mi ti dogodki deloma nejasni. Star sem bil štiri leta, ko sem opazil, da oče ne prihaja več domov. „Mati,“ sem spraševal, „kje je oče? Zakaj me ne pride več poljubit za lahko noč?“

Kadarkoli sem jo to vprašal, je mati planila v jok ali se obrnila stran, si pokrila obraz z dlanmi in ni odgovorila. Čeprav sem bil star šele štiri leta, sem dojel, da je bilo nekaj zelo narobe, ko se je mati tako užalostila. Njeno zdravje je začelo pešati, vedno bolj je slabela, dokler ni obležala v postelji in ni mogla več skrbeti ne zase ne zame. Ko sem jo zadnjič videl, je bila zelo bolna; naslednje, česar se spominjam, je bila družinska prijateljica, ki mi je dejala: „Sergej, nimaš več matere. Umrla je. Pridi in ostani pri nas!“

Sprva nisem mogel razumeti, kaj to pomeni. Pričakoval sem, da jo bom zopet videl, če bom le

dovolj dolgo čakal. Bil sem prepričan, da ni kar tako odšla in me zapustila in da se ne bo nikoli več vrnila. V svojem otroškem srcu sem pričakoval, da jo bom spet zagledal doma in vse bo v redu. Čeprav je spomin iz tistega časa mojega življenja zelo nejasen, se spominjam, da je bila ženska, ki mi je povedala, da mi je umrla mati, in me povabila, naj pridem živeti k njim, gospa Kolmakova. Bila je žena profesorja Kolmakova, znanstvenika in učitelja, ki se je v tistih časih zelo visoko povzpela. Bila sta dobra človeka in zelo sem ju imel rad. Vendar sem želel ostati doma in počakati mamo. Tisti trenutek, ko bi se vrnila, sem hotel biti tam. Gospa Kolmakova pa je bila zelo prijazna in razumevajoča ženska in končno me je prepričala, da bo zame najboljše poskrbljeno pri njih.

Kolikor se spomnim, sem imel nekaj več kot štiri leta, ko sta me gospa Kolmakova in profesor vzela k sebi, kjer sem postal član njihove družine. Imela sta dva sinova, enemu je bilo ime Andrej. Čeprav sem bil zelo majhen, vem,

da so bili dobri z menoj in da je gospa Kolmakova želela, da bi imel dobro osnovo za življenje. Kot žena znanstvenika in sama intelektualka me je spodbujala k učenju od prvega dne, ko sem prišel k njim. Sama me je učila branja in računstva.

Profesor je bil dobrodušen mož in resnično učen. Kasneje je delal v Akademgorodoku, mestu v Sibiriji, ki je bilo v celoti namenjeno znanstvenemu ustvarjanju, in postal član ugledne Sovjetske akademije znanosti. Čeprav je bil zelo zaposlen in je imel dva lastna sinova, je našel čas, da mi je bil prijazen in ljubeč oče. Hitro sem ga vzljubil.

Gospa Kolmakova je bila majhna ženska; zelo materinska, ljubeča in skrbna do malega otroka svoje dobre prijateljice. Lahko rečem, da se je odločila biti kar se da dobra mati zame. Toda čeprav se je zelo trudila, sem pogršel svojo pravo mater. Vendar sem cenil skrb Kolmakovih zame in upal, če že ne morem imeti svojih lastnih staršev, da bom lahko vedno ostal vsaj pri krušnih starših. Dve leti, vse dokler nisem dopolnil šest let, je bilo naše skupno življenje mirno, razen v zvezi z njihovim sinom Andrejem.

Čeprav sem bil še majhen, sem vedel, da je bilo z njim nekaj narobe. Kasneje sem spoznal, da je bil duševno neuravnovešen. Bil je starejši od mene in velik za svoja leta, počel pa je stvari in se vedel do mene na način, ki

me je plašil. Ko sem se nekega dne kopal, je prišel v kopalnico. „Pojdi ven,“ sem mu rekel. „Ni treba, da si tukaj. Počakaj, da bom gotov.“

Andrej me je samo pogledal in se čudno nasmehnil. Začutil sem, da je nekaj narobe in se na smrt prestrašil. Nenadoma me je zgrabil za ramena in me potisnil v vodo tako, da mi je povsem potopil glavo. Poskušal sem se rešiti prijema in zajeti zrak, saj sem se zavedal, da me hoče Andrej ubiti. Hotel sem zavpiti na pomoč, pa mi je voda zalila usta. Divje sem se boril, vendar je bil Andrej močnejši. Potem sem ga v skrajnem obupu odrinil, se začel otepati in pljuskati okoli sebe, dokler se ga nisem otrešel in se skobacal iz banje. Stekel sem iz kopalnice, histerično vpil in iskal gospo Kolmakovo ali profesorja. Nikogar ni bilo doma. Prestrašen zaradi mojih kričev in iz strahu kaj bodo storili starši, je Andrej stekel na dvorišče za hišo.

Celo pri šestih letih sem vedel, da bi bilo moje življenje pri rejnikih pod isto streho z Andrejem vedno v nevarnosti. Zato sem se naglo odločil. Hitro sem stekel v svojo sobo, pograbil nekaj obleke, jo stlačil v papirnato vrečo in za vedno zapustil hišo Kolmakovih. Tako zelo sem se bal Andreja, da sem bil prepričan, da se ne bom tja nikoli več vrnil, pa če bi to še tako obupno želel.

Kmalu sem se znašel na ulici, sirota brez doma in hrane. Na

sebi sem imel svojo edino obleko in še nekaj stvari v vreči — v naglici narejenem kovčku. Tako sem stal na cesti v Novosibirsku, osamljen, lačen in prestrašen od skrbi, kaj storiti. Najti moram hrano in prenočišče. Moram se naučiti, kako preživeti sam na ulicah tega velikanskega sibirskega mesta. Kmalu sem odkril, da to ni bila lahka naloga, posebej ne za šestletnega otroka.

Kolmakovo hišo sem zapustil avgusta in bilo je toplo, tako da mi ni bilo treba skrbeti za topla oblačila. Vseeno pa je bil moj položaj obupen, čeprav sem si ga razlagal na svoj, otroški način.

Kaj naj storim? Kam naj grem? Ko sem poskušal napraviti načrt za svoj naslednji korak, sem brez cilja taval po ulicah. Vse se mi je zdelo tako tuje in ogromno. Novosibirsk, ki ima skoraj dva milijona prebivalcev, je velikanško in prostrano mesto v centralni Sibiriji. Imenuje se križišče Sibirije.

Kmalu sem se znašel v mestnem središču, blizu glavne železniške postaje. Množica ljudi se je drenjala in prerivala zunaj in znotraj ogromne, prostrane postaje. Če je bil Novosibirsk križišče Sibirije, potem je bil prav gotovo zaradi te postaje. Vsako uro so vlaki odhajali v oddaljene kraje, kot je Vladivostok, na pacifiškem Daljnem vzhodu; v Taškent, dol na jug, v centralno Azijo blizu Afganistana, in na zahod, v evropsko Rusijo. To je bilo prerivajoče se, mrgoleče, kao-

tično križišče, kjer je človek lahko videl mnogo različnih narodnosti in slišal tuja narečja v vrvežu prihajajoče in odhajajoče množice.

Za šestletnega otroka, ki je bil prvič od doma, je bila to izkušnja, ob kateri sem strmel. Pohajkoval sem s široko razprtimi očmi, vse sem opazil, očaran in malce prestrašen, predvsem pa radoveden.

To je to, sem si rekel in se razgledoval naokoli, da bi dobil predstavo o mogočni zgradbi. V čakalnici sem zagledal vrsto klopi in zatrdno sem vedel, da v teh zgradbah, prostorih in ob tilih ne bo težko najti temnega kotička, kjer bom zvečer lahko neopaženo legel in zaspal. Ob vlakih, ki so vsako uro prihajali in odhajali v daljne kraje, ne bo nihče pozoren na šestletnega dečka, ki spi pod klopjo. Tam bom varen. Nihče me ne bo našel in poslal nazaj h Kolmakovim. Ko je bilo vprašanje mojega „domovanja“ rešeno, sem pričel premišljevali, kje bi dobil kaj za pod zob. To vprašanje je bilo težje. Zbežal sem le z nekaj drobiža v žepu in postajal sem lačen. Stojnica s sladoledom, ki je stala ob stojnici s časopisi, je bila tako privlačna, da se nisem mogel upreti.

Sladoled je bil dober, kepica, ki sem jo kupil, pa tako majhna, da sem jo v nekaj trenutkih pogoltnil. Odpravil sem se proč, vendar sem bil še lačen. Ozrl sem se, pobrskal po žepu in

našel ravno dovolj drobiža še za en sladoled. Nekaj mi je prišepnilo, naj denar shranim za kasneje, ko bom še bolj lačen, vendar šestletni dečki niso ravno najboljši načrtovalci prihodnosti. Vrnil sem se in rekel: „Dajte mi še en sladoled, prosim.“ Ženska v beli halji mi ga je podala in tudi tega sem takoj pojedel.

Nekaj časa sem zadovoljno postopal, očaran nad vrvežem množice in zvokov okoli sebe, posebno nad različnimi jeziki in živopisnimi oblačili ljudi z juga Azije. V tistem trenutku me nič na svetu ni skrbelo! Po nekaj urah potepanja pa se me je zopet lotila lakota. Imel sem prazne žepe, ostal mi je le en sam kovanec, za katerega nisem mogel ničesar kupiti. Gledal sem vse tiste kolače, pite in sladkarije na stojnicah, polnih samih dobrot. Joj, kako sem si zaželel vsakega nekaj! Lahko pa sem le strmel vanje, premišljal o praznem žepu in sanjaril.

Zagledal sem stojnico, bogato obloženo s slastnimi pogačami iz bele moke. Odpravil sem se proti njej, vendar sem se pred njo nenadoma ustavil. Zagledal sem grozečo, stokilogramsko prodajalco, ki je s hudobnim pogledom in s pozornim očesom pazila na svoje bogastvo. Bila je kot velikan, ki bruha ognjene zublje. Z njo se ni igrati. Bolje, da grem proč.

Malo dalje je stala pisana stojnica s sadjem. Hitro sem ugotovil, da bi prodajalec težko dobil nagrado za prijaznost. Ni me na-

govoril, ampak zarenčal: „Kaj želiš, fant? Boš kaj kupil, hm? Ne? Prav, v redu, pojdi stran!“ Počasi sem se ritensko umaknil in z očmi še vedno požiral tista velika rdeča jabolka in velike rumene hruške.

Preden sem si začel ogledovati stojnice, sem se namenil, da poprosim lastnike za malo hrane — mogoče na vsaki stojnici malo. Ko pa sem srečal ta dva prodajalca, sem ugotovil, da to ne bo tako lahko. Poleg tega nisem prej še nikoli beračil ali pripovedoval žalostnih zgodb, tako da sem vedel, da mi ne bo šlo ravno najbolje od rok, vendar nisem smel odnehati. Bil sem preveč lačen.

Poskusil bom. Ozrl sem se gor in dol po stojnicah. Pri eni sem opazil staro ženico, ki je prodajala sendviče. Videti je bila kar prijazna. Ko sem šel proti njej, sem zbral ves svoj pogum in se pripravil, da izrečem svojo prošnjo. V mislih sem skrbno izbiral besede, da bi bil dobro pripravljen. Rekel bi približno takole: „Prosim, gospa, fantek sem, brez staršev, brez denarja. In strašno sem lačen.“ Vse to je bila čista resnica in to povedati bi moralo biti kaj preprosto, ko pa sem začel, je šlo vse narobe. Jecjal sem in se ponavljal. Ženska me je gledala najprej nezaupno, potem preteče. Dalj ko sem govoril, bolj me je prebadala s pogledom, Ravno v tistem trenutku je prišel neki mož in naročil sendvič, tako da je bila za-

poslena z njim in je pozabila name.

Odšel sem stran, prepričan, da na tak način ne bom dobil nobene hrane in da je bolje, da neham prosjačiti. Kaj naj storim? Če ne bi dobil hrane, bi kar tam umrl od lakote. Pomilovaje se sem pomislil, da bi jim bilo kar prav, vsem tistim, ki le stojijo in pustijo, da pred njihovimi očmi hiram in umiram!

Tedaj sem se spomnil na kovanec, ki sem ga še imel v žepu, in utrnila se mi je misel. Odpravil sem se znova proti stojnici s pšeničnimi kolači in si vse dobro ogledal. Zadaž na tleh sem opazil kvadratno kovinsko ploščo, na kateri je stala prodajalka. Stopil sem bliže z nedolžnim izrazom na obrazu, poiskal kovanec v žepu, ga potegnil ven in vrgel na kovinsko ploščo. Zažvenketalo je, ko se je začel po njej kotaliti.

Žvenket kovine je zbudil prodajalkino pozornost; misleč, da je padel na tla njen denar, se je obrnila in pogledala dol. Bliskovito sem se stegnil, zgrabil pest kolačev in oddirjal, kolikor so me nesle noge. Slišal sem njeno vpitje: „Ujemite fantiča! Tat je! Ujemite ga! Ujemite ga!“ Vendar sem bil že daleč in hitro sem se pomešal med množico. Našel sem miren kotiček, daleč proč od stojnic s hrano, sedel sem in jedel. Sestradano sem pogoltnil vse razen dveh kolačev; sklenil sem, da ju shranim za kasneje. Kako hitro sem se učil! Nato sem poiskal in našel temen kot čisto na

koncu železniške postaje, kjer sem se zvil v klopčič in zaspal. Preživel sem svoj prvi dan v velikem svetu.

Deset dni sem v avgustu leta 1957 živel od zvijač, zgodaj vstajal in hodil na lov za zajtrkom. Desetega dne sem šel zopet iskat hrano; najprej sem se odpravil k stojnici s sadjem, kjer sem hotel prelisičiti prodajalko, da bi se obrnila stran. Ravno ko sem hotel odpreti usta, je začela vpiti: „Zopet ti! Zdaj jih boš pa dobil, ti malopridnež mali!“ Od vseh možnih stojnic sem izbral ravno tisto, s katere sem kradel pred tremi dnevi! Prodajalka me je seveda prepoznala. Stekel sem, kolikor sem mogel, ona pa mi je bila za petami in je ves čas vpila. Tekel sem in tekel, večkrat sem se ozrl, da bi se prepričal, če ni preblizu.

Tedaj pa sem se zaletel v trd predmet, ki je spregovoril in me zgrabil kot primež. „Hej,“ je rekel, „kam se ti pa tako mudi?“ Nisem ga hotel pogledati, ker sem se bal, da sem se zaletel naravnost v policaja. In res sem se!

Mojih dni na novosibirski železniški postaji je bilo konec. Tisti čas ni bil vržen proč, naučil sem se mnogo koristnega, kar mi je kasneje prišlo zelo prav.

Policaj me je odpeljal na bližnjo policijsko postajo, kjer me je vprašal: „Fantič, od kod si? Kako ti je ime?“

Nisem hotel odgovoriti. Vedel sem, da bi me poslali nazaj h Kolmakovim, in bil sem prepri-

čan, da bi me Andrej zopet poskušal ubiti. Zato nisem rekel nič.

„Kje so tvoji starši?“ je spraševal dalje.

„Mrtvi so,“ sem odgovoril.

„Kako ti je ime?“ Nisem hotel odgovoriti. Policaj je začel vpiti name, tako da sem se prestrašil in izdaval: „Sergej.“

„Kako se pišeš?“ je zahteval dalje. Odgovoril sem mu: „Ime mi je Sergej, nimam ne mame ne očeta. Oba sta mrtva.“ Sklenil sem, da mu ne povem ničesar več.

Policaj je končno izgubil potrpljenje, poklical kolega in ga vprašal: „Kaj naj storimo s tem fantičem? Noče povedati ničesar razen svojega imena in da je sirota.“

„No, prav,“ mu je ta odgovoril, „pošlji ga v enega od otroških domov.“

Čez nekaj ur je nekdo prišel pome z avtom in me odpeljal v Prvi otroški dom. Pri vhodu naju je čakala čokata ženska. Brez uvoda me je kar naravnost zadirčno vprašala:

„Kako ti je ime?“

„Sergej.“

Ni več drezala vame, pregledala je dokumente, ki so jih poslali s policijske postaje, in rekla: „Prav, Sergej. Vidim, da nisi preveč zgovoren. Zato bomo že poskrbeli.“

Brez moje pomoči. Nihče me ne bo poslal nazaj h Kolmakovim, da me bo Andrej ubil. Bil sem prepričan, da ne bi bilo dobro, če

bi ji povedal o svojih skrbih. Vedel sem tudi, da mi nihče ne bi verjel. Zanje bi bil le otrok, ki si izmišlja zgodbice.

„Povedal bi mi lahko vsaj, koliko si star, Sergej,“ je rekla.

Domneval sem, da mi to ne more škoditi, zato sem rekel: „Osem let.“

Seveda sem se zlagal. Bil sem velik za svoja leta in mislim, da mi je verjela. Zdelo se mi je, da bi jih to lahko odvrnilo od prave sledi in preprečilo, da bi ugotovili, kdo sem v resnici.

„Kam pa si hodil v šolo?“ je vprašala. Jojme, ujel sem se v lastno past!

Še vedno trdno odločen, da ne povem ničesar razen najnujnejšega, sem rekel: „Ne morem povedati.“

„Prav,“ je odgovorila, „te bomo pa preizkusili, da ugotovimo, koliko znaš.“

Testi so pokazali, da nisem dovolj dober za drugi razred, vendar sem za prvega pokazal kar preveč. Zato so mi rekli: „Še enkrat moraš v prvi razred.“

Še enkrat! Še nikoli nisem bil v šoli, kajti otroci gredo v Rusiji v šolo s sedmimi leti, jaz pa sem jih imel šest. Vse točke, ki sem jih pridobil pri testiranju, so bile po zaslugi gospe Kolmakove, ki me je učila branja, pisanja in računanja. Očitno me je dobro naučila. Dali so me v prvi razred, da bi ga „ponavljal“.

Šola, v katero so me poslali, je bila blizu Prvega otroškega doma in na svoje veliko začudenje

sem dobro napredoval. Bil sem najboljši učenec v razredu in lahko sem se učil. Življenje se obrača na bolje, sem si dejal.

Vendar so se moji upi kmalu razblinili. Profesor in gospa Kolmakova sta me poskušala najti in sta šla po pomoč na policijo. Končno sta me izsledila v otroškem domu. Nekega dne me je upravnica doma poklicala iz razreda. „Sedaj, prebrisanec,“ je rekla, „pa vemo, kdo si.“

Srce mi je zastalo in prosil sem jo: „Nikar me ne pošljite nazaj! Prosim, ne pošiljajte me tja.“

„No, bomo že videli,“ je rekla. „Pogovoriti se moram z ostalimi, vendar mislim, da lahko ostaneš tukaj. Nisi star osem let, šest jih imaš. Sploh še ne smeš iti v šolo.“

„Vendar sem zelo priden,“ sem protestiral.

„To ni važno. Pravila pravijo, da ne smeš in pika.“

Dovolili so mi, da sem ostal v domu. Zelo sem si želel h Kolmakovim, vendar sem se preveč bal Andreja, da bi šel nazaj.

Medtem ko so drugi otroci hodili v šolo, sem jaz preživel popoldneve v domu. Nikoli ne bom pozabil, kako sem osamljen v svoji sobi gledal skozi okno. Imel sem dovolj časa, da sem premišljeval, saj sem imel streho nad glavo. V glavnem sem premišljeval o očetu in materi in bil sem boleče sam. Ko sem se spomnil na brata Vladimirja, sem postal ogorčen. Zakaj ni prišel pome? Zakaj je kar tako odšel in

me pustil samega? Mu je bilo čisto vseeno, kaj se dogaja z menoj?

1. marca 1958 sem imel sedmi rojstni dan. To je bil velik dan! Sedaj bom šel lahko naslednji semester v šolo! Ko sem se vpisal, nam je učiteljica povedala: „Vsi otroci, od prvega do tretjega razreda, se morajo vključiti v organizacijo oktobrijanikov.“

Te besede nisem še nikoli slišal. Učiteljica nam je razložila, da je to otroška komunistična organizacija v prvih treh razredih šole. „Sedaj ne pripadate več svojim staršem, sedaj ste last komunistične države.“ Ker nisem imel več staršev, mi je bilo vseeno, čigav sem. Učiteljica je še rekla, da biti oktobrijanik pomeni, da smo „Leninovi vnuki“.

Lenin? Kdo je to? Slišal sem že zanj in bral to ime na plakatih železniške postaje, vendar sem zelo malo vedel o njem.

„Lenin je največji človek, kar jih je kdaj živelo. On ni umrl, ampak živi sedaj in bo vedno živ,“ je rekla. „Kdo želi biti Leninov vnuk in hoditi na izlete in se ukvarjati s športom?“ je nadaljevala.

Navdušeno sem se pridružil ostalim. Jaz, Leninov vnuk! To je čudovito, sem pomislil.

Od šestega do devetega leta sem živel v Prvem otroškem domu v Novosibirsku in naredil prve tri razrede osnovne šole. Spoprijateljil sem se z drugimi otroki v domu in tudi marsikaj odkril. Mi-

slil sem, da je bila to sirotišnica za brezdomce, za otroke, ki so bili tako kot jaz brez staršev. Kmalu sem zvedel, da ni bilo tako. Nekega dne sem se pogovarjal z dečkom, ki je ihtel in moledoval: „Zakaj ne morem biti doma pri njih?“ Tako sem prvič zvedel, da v domu niso same sirote. Šele kasneje sem ugotovil, da so bili ti domovi namenjeni predvsem otrokom, ki so jih staršem odvzeli — materam in očetom, ki jih je država razglasila za neprimerne, bodisi zaradi njihove veroizpovedi, političnega prepričanja ali iz kakšnega drugega vzroka.

Poskusil sem potolažiti tistega dečka, vendar mu nisem znal raz-

ložiti, zakaj mora živeti stran od svojih staršev, ki so bili tako blizu. Tudi sam tega nisem razumel. On je vendar imel starše, zakaj ni mogel živeti doma pri njih? Kadarkoli sem pogrešal nežnosti svoje matere in očetove žgečkljive poljube, sem se spomnil tistega dečka in se spraševal, zakaj ni odšel domov. Če bi jaz imel starše, bi pobegnili. Zakaj on tega ni storil?

Vse bolj in bolj sem sprejemal stvari take, kot so bile. Konec koncev, bil sem devet let star fant, ki ima svoje prijatelje in svoje igre ter mnoge druge stvari, o katerih premišluje.

(Bo še)

Kropilček

Najponižnejša, najneznatnejša stvar v hiši je kropilček. Oko ga komaj zapazi, toda srce ga najde ob sleherni uri, celo v največji temi, zakaj sluti ga.

Visi na ozkem pasu stene med vrati in omaro, majhen in nebojlen, s svojim belozlatim angelčkom, ki drži v rokah za otroško pest veliko školjko. Ves dan visi v tem olivnem somraku, tih in osamljen kakor molitev pozabljenе duše. Pa bi vendarle pogrešali nekaj velikega, če bi ga ne bilo.

V njem je voda. Voda iz naših studencev, iz nedrij gorá ki se je svetla in lepa zableščala v

mrzli dan svetih Treh kraljev, ko jo je cerkovnik zajel in napolnil z njo veliko kad za cerkvenimi vrati. Sol jo je požlahtnila in duhovnikov blagoslov jo je očivil prekletstva:

„...tebe, Gospod, ki sovražne krivice mogočno streš, trepetaje in ponižno prosimo in rotimo: Ozri se milostno na to svojo stvar soli in vode, poveljaj jo blagodejno in posveti z roso svoje dobrote, da se povsod, kjer bodo z njo kropili, na klicanje tvojega svetega imena odvrne vsaka sovražnost nečistega duha in daleč prežene strah pred strupeno kačo...“

Vsi naši vodnjaki in studenci in štirinajstvirni vrelec reke so posvečeni v tej vodi.

Ko sem bil še majhen, me je oče vsak večer pokrižal, ko sem legel spat — še čutim hlad njegovih, v blagoslovljeno vodo pomočenih prstov na čelu. In vsakokrat, ko sem odhajal od doma ali ko sem se vračal, me je pokrižal... Tako lepe so bile takrat njegove oči. Tedaj sem z vsem otroškim srcem veroval v božjo milost in voda v kropilčku mi je bila sveta.

Nekoč, ko sem bil še zelo majhen in dober, sva šla z očetom skozi gozd. Prejšnji dan je deževalo. V rebri, tik pod potjo, je rasel star, belkast gaber, ki je bil že ves nagnil od dolgega življenja. Tam, kjer mu je bil pred davnim časom vihar odlomil

vejo, se je v deblu napravila votlinica. Ta je bila tisti dan polna vode. Bel metuljček je z razprostrtimi krili plaval v njej kakor nežen cvet.

Oče je pokazal s prstom nanjo:

„Vidiš, tudi živali imajo svoje kropilčke, ki jih sam Bog naliva in blagoslavlja...“ mi je rekel.

Kako lepo je bilo verjeti njegovi besedi! Vso noč sem sanjal, kako prihajajo zajci in veverice in srne in ptički ter pomakajo noge in peruti v vodo, ki se je nabrala v votlinici trhlega gabra, ter si križajo lepe glave. Zdelo se mi je, da mora biti tako, in se nisem prav nič čudil.

Potem pa je prišel čas, ko sem se zdel sam sebi prenapolnjen z modrostjo tega sveta in nikakor nisem mogel — ali pa hotel? — razumeti, kako naj bi preprost križ izpremenil navadno vodo v studenec milosti. Tedaj je kropilček izgubil same vso lepoto in mik. Umrl je. Le na sveti večer, ko se je v meni spet prebudila borna trohica otroštva, sem še zaslutil skrivnost blagoslovljene vode. In oče je bil žalosten, ker ni mojih prstov več omočila voda blagoslova in zaznamenovala mojega čela z znamenjem križa. Nekaj mrtvega mi je ležalo v srcu, težko in brezupno kakor strupena goba.

O, milost, zastonj podarjena!

Zdaj spet občutim vse veličastje večernega in jutranjega blagoslova, vso težo in tolažbo globokke vere, v kateri pomakajo naši ljudje razbolele prste v kropilček

za vrati — resni so tedaj in njih oči iščejo poti od zemlje do Boga.

Ne vem, kaj naj bi še povedal o kropilčku! Resnično ne vem. Bog mi še ni naklonil srca svetega Frančiška, da bi mogel spoznati vso skrivnost te božje skledice, ki nam iz nje nataka svojo milost.

Toda veliko spoštovanje občutim pred čeli ljudi, na katerih se nikdar ne posuši blagoslov po-

svečene vode in se jim jutro in večer vedno začenja v somračnem kotu za vrati, kjer belozlat angelček pestuje školjko s sveto vodo.

O, kropilček, sladki janež naših domov! — Res, prav tak si kakor janež, ki ga mati zamesi med kruh, da budi okusu vesela iznenadenja! — Posodica olja naših dni — daj nam svoj blagoslov!

Emilijan Cevc

SAHAROV POHVALIL PAPEŽA

Papež Janez Pavel II. je 6. februarja zvečer sprejel na zasebni obisk uglednega sovjetskega fizika in borca za človekove pravice Andreja Saharova. Čeprav ni znano, o čem sta se pogovarjala, je javnost izvedela nekatere zanimive podrobnosti srečanja. Papež je Nobelovega nagrajenca sprejel že zgodaj zvečer, da bi se lahko temeljiteje pogovorila. Srečanje je trajalo kar 80 minut, navzoči pa sta bili tudi fizikova žena Jelena Bonner in prevajalka Irina Alberti. Kasneje se je izkazalo, da zadnja sploh ni bila potrebna, saj se je Janez Pavel II. pogovarjal s svojim gostom v ruščini. Po obisku je Saharov enemu od duhovnikov v ruskem pravoslavnem središču v Rimu izjavil: „Papež je čudovit človek, mož, ki izžareva svetlobo.“

Saharov se je v tem središču srečal tudi v poglavarjem ukrajinskih katoličanov Myroslavom Ivanom Lubachivskym, ki živi v Rimu v iz-

gnanstvu. Kardinal ga je prosil, naj se pri sovjetskih oblasteh zavzame za legalizacijo ukrajinske grškokatoliške Cerkve. Saharov mu je obljubil pomoč, hkrati pa pristavil, da sam lahko zelo malo naredi. To je področje, na katerem se lahko zares pogovorita le papež sam in sovjetski voditelj Mihail Gorbačov. Kardinal Lubachivsky je po srečanju s Saharovom dejal, da se papež in gost nista pogovarjala o možnostih za obisk Janeza Pavla II. v Sovjetski zvezi.

Lefebvre zgublja privrženca

Okoli 100 duhovnikov in bogoslovcev je zapustilo izobčenega tradicionalističnega nadškofa Lefebvra, je povedal nemški kurijski kardinal Avgustin Mayer, ki vodi papeško komisijo za ureditev s tistimi Lefebvrovimi privrženeci, ki se želijo povezati s katoliško Cerkvijo. V Rimu je posvetil v duhovnike 31 bogoslovcev, ki so se že junija 1988 ločili od razkolniškega nadškofa.

SMISEL DOGEM

Slepec od rojstva ve za barve samo od pripovedovanja drugih ljudi, ki mu o teh povedo. Ker jih ne vidi sam, ne more reči, da jih ni, temveč mora verjeti bitjem, katerim verjame in ki so sposobna videti jih in mu povedati resnico.

Človeški um je tudi vsekdar skušal doumeti uganko življenja, smisel trpljenja, resnico o Bogu, ki jo je močno slutil, pa mu je bila nejasna, meglena, zamotana.

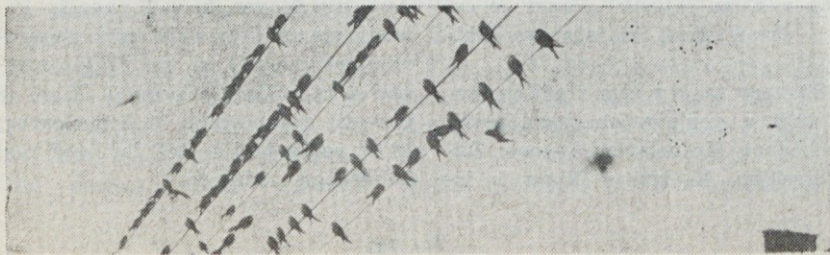
Pa je bil Bog sam tako dober, da se je človeku razodel in mu povedal za resnice, ki jih človek ni doumel. Še celo več: poslal mu je svojega Sina, da mu je razodel do konca ves smisel življenja in razodel Boga kot očeta.

Iz vere božjemu Sinu vsebuje krščanstvo določene poglede na svet na njegov nastanek, izvor in smisel „na samega Odrešenika“, na Marijo, zakramente in podobno. Vse te resnice so se dopolnjevale in izoblikovale po moči Svetega Duha, ki vodi krščansko izročilo od apostolskih časov naprej. Tudi danes si kristjani ne izmišljujemo nekaj novega, temveč verujemo, kar Cerkev veruje od začetka. **Temeljne verske resnice in načela imenujemo dogme, kar pomeni v grščini mnenje, načelo, pa tudi določbo.**

Neverni in brezverni hočejo narediti kristjane za nerazumske, češ, da so krščanske dogme nedokazane in zgolj ukazane. Na splošno pozabljajo, da **dogme niso kakršnekoli trditve, temveč tiste, ki so najtesneje povezane s krščanskim življenjem.**

Najprej krščanske resnice niso v nasprotju z znanostjo in njeni vednosti o nastanku človeka in sveta. Nauk o stvarjenju je najtesneje povezan s smiselnostjo življenja, o čemer pa znanost ne more ničesar povedati, ne da bi vprašala vero. Predvsem pa so dogme ali verske resnice smiselne znotraj vere. Če po njih živimo, pa prej ali slej zaznamo, kako so smiselne in po samem življenju dokazane in zraven še osrečujejo.

Vera ni teorija, temveč celotnost življenja z mišljenjem in ravnanjem vred. Zato se tudi pravilnost nazorov, ki to življenje vodijo, preskuša z življenjem in s smiselnostjo, ki človeku pomaga dobro živeti in ga voditi k Bogu.

med nami v Argentini

Duhovne obnove za Veliko noč

Duhovne obnove za veliko noč so vodili v Berazateguiju Jože Škerbec, v Carapachayu France Bergant, v Castelarju dr. Alojzij Starc in France Bergant, v Ramos Mejiji in San Justu dr. Janez Zdešar, v San Martinu dr. Starc in dr. Lojze Kukovica in v Slovenski vasi Jaka Barle, Jože Bokalič ter Janez Petek.

Duhovna obnova za mladino

Mladinski organizaciji sta pripravili velikonočno obnovo za mladino Velikega Buenos Airesa na prvo nedeljo v marcu. Po mladinski maši v cerkvi Marije Pomagaj je bil v dvorani Slovenske hiše avdiovizual, razmišljanje, pogovor in skupna molitev. Vodil je salezijanski bogoslovec Tonin Hvalica.

Velikonočni prazniki

Obredov cvetne nedelje v cerkvi Marije Pomagaj in po slovenskih verskih središčih se je udeležilo veliko število rojakov. Še večje število kot prejšnja leta je bilo udeležencev pri obredih velikega tedna v cerkvi Marije Pomagaj. Z delegatom msgr.

dr. Alojzijem Starcem so bogoslužna opravila velikega tedna opravili slovenski dušni pastirji France Bergant, France Cukjati, Jože Guštin, dr. Jure Rode in Jože Škerbec in bogoslovec France Šenk. Na veliki četrtek je pel mladinski zbor iz San Justa (Andrej Selan), na veliki petek mladinski zbor iz Ramos Mejije (lic. Tine Selan) in na velikonočno vigilijo Gallus (Anka Savelli-Gaser). Pridigali so v četrtek dr. Rode, v petek dr. Janez Zdear in na vigilijo dr. Starc, napovedovalci pa so bili Marko Vombergar, Tone Podržaj ml. in Bogdan Magister. Tudi na veliko nedeljo je bil obisk slovenskih maš množičen, mladina pa je imela po vseh krajih še svoja velikonočna srečanja.

Tečaj za zaročence

Tečaj za pare pred poroko so v Slovenski hiši 18. marca vodili duhovnik dr. Jure Rode, zdravnik dr. Miha Stariha in zakonca arh. Jure in Meta Vombergar.

Zborovanje KA

Letno zborovanje Slovenske katoliške akcije je bilo v soboto 11.

marca v Slovenski hiši. Marca so se začeli tudi članski sestanki dvakrat na mesec in mesečna rekolekcija za vse veje: deklško, fantovsko, moško in žensko ter za aspirante.

Začetna prireditve osnovnih šol

V nedeljo 12. marca je bila v Slovenski hiši začetna prireditve slovenskih osnovnih šol. Po maši v cerkvi Marije Pomagaj je bila v dvorani satirična veseloigra Leopolda Suhodolčana Figole Fagole v izvedbi Slovenskega gledališča Buenos Aires in režiji Maksa Borštnika. Pouk se je začel po vseh slovenskih središčih v soboto 18. marca.

Srednješolski tečaj

Slovenski srednješolski tečaj ravn. Marko Bajuk v Slovenski hiši je imel 11. marca sprejemni izpit za 1. razred, 18. marca popravne izpite, vpisovanje in začetno sv. mašo. Pouk se je začel v soboto 1. aprila.

Tombolske prireditve

6. januarja je bila v Slovenski vasi 39. misijonska tombola, po počitniškem času pa so bile tombolske prireditve 5. marca na Pristavi v Castelarju, 19. marca v Slovenskem domu v Carapachayu in 9. aprila v Slomškovem domu v Ramos Mejiji.

Odbori SFZ in SDO za leto 1989

V zveznem odboru Slovenske fantovske zveze in Slovenske deklške organizacije za leto 1989 sta predsednika Marko Gaser in Ivana Tekavec,

podpredsednica Nevena Magister, tajnica Andrejka Vombergar, kulturna referenta Stanko Jelen in Anamarija Rant, športni referent Bogdan Magister, blagajnika Tomaž Filipič in Brigita Cesar.

Predsedniki krajevnih odsekov so Brigita Cerar v Slovenski vasi (Lanús), Jani Skarlovnik in Zinka Klemen v Carapachayu, Dominik Oblak v Castelarju, Ciril Loboda in Marija Avguštin v Ramos Mejiji, Dani Zupanc in Andrejka Selan v San Justu ter Miloš Mavrič in Andreja Verbič v San Martinu.

Igra Figole Fagole

„Slovensko gledališče Buenos Aires“ je na odru Slovenske hiše uprizorilo 11., 12. in 18. marca satirično mladinsko veseloigro Leopolda Suhodolčana Figole Fagole. V režiji Maksa Borštnika (asistenta režije Dominik Oblak in Francka Korošec) so igrali Dominik Oblak, Andrejka Vombergar, Blaž Miklič, Lučka Jereb, Klavdija Jakoš, Marko Rezelj, Tone Rode in Jože Korošec. Scenski prostor in kostume so pripravili člani SGBA, sceno sta izdelali Andreja Hrovat in Marjetka Dolinar, za luči je skrbel Bogdan Magister, za glasbo pa Janez Jereb. Pred dvorano je bila slikarska razstava olj in akvarelov Andrejke Hrovat in Marjetke Dolinar ter Toneta Kržišnika.

Občni zbor Sloge

11. marca je bil v Slomškovem domu letni občni zbor Kreditne za-

IZ SLOVENIJE

Claudellovo Marijino oznanjenje v Mestnem gledališču ljubljanskem je pomenil velik kulturni dogodek v božičnem času. Misterij v 4 dejanjih francoskega katoliškega pesnika, dramatika in esejista Paula Claudella. Delo so uprizorili prvič v isti dvorani (tedaj frančiškanski) leta 1943 pod pokroviteljstvom škofa Rozmana.

22. januar — dan zadoščenja. Slovenski škofje so skupaj z drugimi škofi Jugoslavije pozvali vernike, da so imeli po vseh cerkvah 22. januarja molitvene ure v zadoščenje za bogokletno žalitev v filmu Zadnja Kristusova skušnjava. Škofje so javno izrazili obžalovanje in nezadovoljstvo zaradi tega filma, ki zelo grdo žali Kristusa in vse, ki jim je on sveta oseba in smisel krščanstva. Škofje so tudi pozvali vernike, naj filma ne hodijo gledat, saj je to zah-teva naše vesti in krščanskega do-stojanstva.

druge SLOGA. Zadruga ima 2791 članov. V novem odboru so: Božidar Fink — predsednik, Janez Amon — podpredsednik, lic. Marjan Schiffrer — tajnik, Ivan Makovec — blagajnik, Janez Čeč — namestnik blagajnika, Tone Podržaj Milan Keržič, Janez Jenko, Janez Jereb in Jože Tomaževič — odborniki, Stane Mehle in inž. Andrej Grohar — namestnika svetovalcev, dr. Anton Šimenc in Avgust Jeločnik — v nadzornem odboru, Marjan Loboda — upravnik.

Srečanje slovenskih verskih časni-karjev je bilo v Ljubljani 21. januarja. V nadškofijski kapeli je časnikarjem in sodelavcem med mašo govoril nadškof Šuštar: „izganiati“ je danes treba laž, nasilje, sebičnost, sovražstvo, нравni razpad; časnikarski jezik naj bo zdrav, klen, čist slovenski jezik, jezik spoštovanja, ljubezni, sprave in razumevanja.

Drugi del srečanja je potekal v dvorani nadškofijskega doma. Osrednje predavanje je podal univ. prof. dr. Andrej Capuder: Naš trenutek 1989. Presenetljivo pogumno predavanje je ponatisnila Svobodna Slovenija (9. III. 89).

Zgodovino Cerkve, od začetkov do Gregorja Veliškega, je izdala Družina v Ljubljani. Po tej prvi knjigi je v pripravi še naslednjih pet. Prva knjiga ima 525 strani besedila, spremnih skic, risb, opomb, virov, uporabljene literature. To seveda ni izvirno delo slovenskih izvedencev za zgodovino Cerkve, temveč prevod dela, ki je hkrati izhajalo v 7 jezikih in je skupno delo priznanih strokovnjakov za posamezna obdobja cerkvene zgodovine. Urednik slovenske izdaje je prof. dr. France Dolinar. Prvo knjigo sta napisala francoska zgodovinarja in teologa Jean Daniélou in Henri I. Marrou.

193 študentov na Teološki fakul-teti v Ljubljani je v letošnjem šolskem letu. Med njimi jih je 50 iz ljubljanske nadškofije, 37 iz mariborske, 18 pa iz koprške škofije. 34 je laičnih teologov in teologinj, 44 pa jih prihaja iz različnih verskih skupnosti.

KJE JE KAJ

LETO 56

MAJ 1989

UVODNIK	Romarji in spokorniki (Marjan Schiffrer)	193
ZA NAŠE	Marijino mesto v našem življenju (Franc	
KRŠČANSKO	Kramberger, škof)	197
ŽIVLJENJE	Potrebnost molitve (pastirsko pismo sloven-	
	skih škofov)	199
	Kako prav živeti? (Alojzij Šuštar, nadškof)	231
	Sveto pismo — moj vsakdan (Fr. Rozman)	233
	Bogoslužna znamenja pri sveti maši (Lojze	
	Kozar)	235
	So nekateri samski (Vital Vider)	236
	Vztrajnost in prilagodljivost (Božidar Fink)	204
NAŠA	Pomen dušnega pastirstva za izseljence	
VPRAŠANJA	(+ Anton Orehar)	209
	Iz življenjskih spominov in skušenj (Božidar	
	Bajuk)	214
GLAS IZ	Veselje nad demokratizacijo (Komisija Pra-	
SLOVENIJE	vičnost in mir)	219
	Glas slovenske emigracije („Mladina“) ...	220
	Drevo sprave (Stanislav Knep, Spomenka	
	Hribar)	221
IN MEMORIAM	Portret literata (France Papež)	223
TINE DEBELJAK	Iz poslovnega govora dr. Marka Kremžarja	228
	Kaj je dr. Tine Debeljak objavil v Duhov-	
	nem življenju?	229
GLAS CERKVE	Film Zadnja Kristusova skušnjava (Al. Šu-	
	štar, nadškof)	238
	Papež o krščanskih laikih (Rudi Koncilija)	239
	Listina o rasizmu	240
	Smisel dogem	252
LEPOSLOVJE	Vladimir Kos: Tisti zamrzlo samotni večer	194
	Le enkrat na leto	195
	Prosinčeva kolednica	196
	Svet v veliki noči	196
	Vrtnica škrlatnih barv ...	203
	Po dobrem delu	227
	Resno vprašanje	227
PODLISTEK	Odpusti mi, Nataša! (Sergej Kurdjakov) ..	242
KRONIKA	Med nami v Argentini	253
	Iz Slovenije	255

Malo za šalo...

Mlad kavalir vedno znova prosi za ples ljubko mlado damo. Ko spet plešeta, ji pravi: „Zanimivo, vsak ples, ki ga plesem z vami, se mi zdi veliko krajši od prejšnjega.“

Mlada dama pa reče: „To sploh ni zanimivo! Veste, kapelnik je moj mož.“

„Zakaj morajo biti dekleta bolj lepa kot pametna?“

„Zato, ker fantje bolje vidijo kot mislijo.“

„Tinka, ali pri svojem možu kaj dosežeš s solzami?“

„Oh, prav nič! Če začnem jokati, pravi mož: Vse, samo vode ne. — In gre v gostilno.“

Škotska. McLeod pride na matični urad in pravi: „Rad bi prijavil rojstvo sina. Koliko stane?“

„Nič.“

„No, če je tako, potem vam lahko povem po pravici, da sta dvojčka.“

Otrok joče, da ga ni več moč prenašati. Oče vzdihne: „Poba tuli, pa ni nobenega razloga za to. Ali morada veš ti, kaj bi bilo narobe?“

Žena odvrne: „Kaj bi bilo narobe. Čisto po tebi se je vrgel.“

„Veš, moj fant občuduje na meni moje lase, oči, nos, usta, pa moj glas...“

„Kaj pa ti na njem?“

„Njegov odlični okus.“

Uvoženo od doma

Proletarci vseh dežel, vdajte se: iz socializma ni rešitve!

Kako bi bilo šele hudo, ko bi v vojni ne bili zmagali!

Zakaj vlačite iz pozabe tiste, ki smo si jih dobro zapomnili?

V političnih šolah so nesmrtniki glavni predmet.

Za graditev socializma smo porabili toliko denarja, da ga zdaj zmanjkuje za vse drugo.

Medtem ko smo dvigali roke, so nam praznili žepe.

Z eno nogo smo v socializmu. Poti nazaj, v dobre, stare čase ni več.

Ne dvigajte sider, ladja je že na dnu!

Vsak začetek je težak, še posebej začetek konca.

Da ob praznem želodcu vpiješ prazne parole, moraš imeti prazno glavo.

Dragi drugovi prvošolčki! Ja sam vaša nova učiteljica slovenščine.

Nikar se ne bojte: mnogo jih pazi na nas!

Še vedno je znosno iz vile in penziončka opazovati popolno razsulo.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 90877. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treviway Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1989: \$ 450.- in izdatki za pošto; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc); director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nac. de la Prop. Intelectual No. 90877. — Talleres Gráficos "V i l k o" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.